

Levekårsutvalget

Innkalling

Møtedato: 12.05.2020
Møtested: **Samfunnssalen**
Møtetid: 17:30

Innkalles: Faste medlemmer i utvalget.

Orienteres: Varamedlemmer, rådmann, kommunalsjef, økonomisjef, publikumskontoret, pressen

Møtet er lukket for publikum jf. smittevernsloven § 4-1.

Følg møtet på web-tv: <https://webtv.hole.kommune.no/no/broadcast/64>

Merk: Ingen servering.

Den som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig, tlf. 915 96 611, slik at varamedlemmer kan bli innkalt. Varamedlemmer møter bare etter nærmere innkalling.

Orienteringer:

- Status reformen Leve hele livet v/Monica Samuelsen
- Koronasituasjonen – status for enhetene v/Marit Lorentsen
- Status FRE16 - sykehjemmet v/Marit Lorentsen
- Barnehagene i Hole – vår viktigste forebyggende arena v/Ingvild Oppenhagen

Godkjenning:

- Protokoll fra forrige møte
- Innkalling og sakliste

Ettersendes:

Hole ungdomsskole - utvidelse

Saksliste

Saksnr	Tittel
007/20	Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2019 - 2025
008/20	Lokal adresseforskrift i Hole kommune
009/20	Søknad om ny skjenkebevilling - Onsakervika Camping AS
010/20	Søknad om salgsbevilling for alkohol - Kolonial.no
011/20	Søknad om salgsbevilling for alkohol - netthandel - Lokalbrygg AS
012/20	Søknad om støtte til Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS
013/20	Valgordning Hole ungdomsråd og nye vedtekter
014/20	Årsrapport 2019 - Eldrerådet - orienteringssak

015/20   Årsrapport 2019 og handlingsplan 2020 - Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - orienteringssak

Hole, 30.4.2020

Hege Irene Fossum
Møteleder

Agnete Linde
Møtesekretær

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Håvar Austgard	01.04.2020	FE - 144, FA - C20	19/3140

Saknr	Utvalg	Type	Dato
007/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
017/20	Formannskapet	PS	13.05.2020
	Kommunestyret	PS	

Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2019 - 2025

Rådmannens forslag til vedtak

Levekårsutvalget anbefaler Formannskapet og Kommunestyret å gjøre slikt vedtak;

Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2019 - 2025 vedtas.

Sammendrag

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet er en plan for utvikling av anlegg i Hole for perioden 2020-2025. Planen tar også for seg strategier for idrett og friluftsliv. Anlegg som det skal søkes spillemidler til skal være en del av denne planen, eller planens handlingsdel. Planens handlingsdel rulleres årlig rundt årsskiftet. Erfaring fra tidligere planperiode viser at det også oppstår utvikling, muligheter og behov for anlegg som ikke er en del av denne planen.

Kommunedelplan idrett og fysisk aktivitet er en plan som utvikles i samarbeid med aktører som skilte anleggsbehov eller planer. Planinnholdet vil derfor være preget av hvilke bidragsytere som aktivt bidrar inn i planprosessen. Det er ikke gitt i planen hvem som har ansvar for gjennomføring.

Vi har tro på at anlegg skaper aktivitet enten det er ferdselsårer for friluftslivet, anlegg for organisert idrett eller for mer uorganisert aktivitet. Både dugnadsgrupper, lag og foreninger, næringslivet og kommunen er pådrivere for utvikling av anlegg som møter dagens aktivitetsbehov.

Tidligere politisk behandling

Levekårsutvalget vedtok 29. januar 2019 planprogram for Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Planprogram er en disposisjon for planarbeidet. Planprogrammet ligger som vedlegg til saken. Med utgangspunkt i planprogrammet har Kultur og fritid sammen med en arbeidsgruppe med representanter fra idretten og friluftsliv arbeidet med forslag til plan for idrett og fysisk aktivitet.

Planprosessen har blitt vurdert endret etter at kravet om å ha en slik plan er tatt ut av nasjonale «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet». Vedtak Levekårsutvalget 19. nov; Med utgangspunkt i det planarbeidet som foreligger bes administrasjonen bearbeide et utkast til kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet til møtet i januar 2020.

Levekårsutvalget vedtok 28. januar 2020 å legge forslag til Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet ut til offentlig høring.

Siden planen går mot vedtak først nå i 2020 endrer den navn til Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2019 - 2025

Høring og merknadsbehandling

Forslag til Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet har ligget ute til offentlig høring i mer enn seks uker. Det er mottatt 2 merknader. Disse og planen er vedlagt saken.

Merknadene og merknadsbehandlingen er samlet under overskrifter.

Merknad med innspill til tekst om golf (fra Hole idrettsråd)

Merknadsbehandling; Høringsutkastet er endret noe med tekstforbedring. De ulike aktivitetene er forsøkt framstilt på en balansert måte.

Merknad med spørsmål om hva kommunen vil når det gjelder vei og bane (fra Hole idrettsråd)

Merknad om utfordringene Ringerike o-lag står overfor dersom FRE16 realiseres, jf deres vedlegg 1 som viser hvordan kart blir berørt og erstatningskravet Ringerike o-lag har satt fram.

Merknadsbehandling; Hole kommune er i prosesser med FRE16 som ikke er konkludert. Under planleggingen av vei og bane er det å sikre interessene til idrett og friluftsliv et vedtatt satsningsområde for Hole kommune. Krav om kompensasjon for idrettsanlegg og turområder som blir berørt av vei og bane er en del kommunens dialog med FRE16. Det er gjennomført forhandlinger med FRE16 om kompensasjon for tap av friluftslivets interesser som går tapt ved bygging av ny vei og bane. Det er utarbeidet utkast til avtale etter FRE16s premisser. Hole kommune venter ferdig utformet avtaleforslag om kompensasjon for tap av friluftslivets interesser fra FRE16 til politisk behandling. Interessegruppe for idrett og friluftsliv har hatt flere medvirkningsmøter om mulige alternative friluftslivstiltak. FRE16 har ikke i 2019 vært åpen for eventuelle forhandlinger om idrettsanlegg som går tapt som følge av vei og bane. FRE16 vil ta slike forhandlinger etter vedtak av statlig plan.

Merknad om at kart som anlegg og orientering som aktivitet bør få en større plass i den endelige planen (Ringerike orienteringslag);

1. Omtaler og synliggjør betydningen av kart som grunnlag for orienteringsidrett, friluftsliv og fysisk aktivitet for alle.
2. Fastslår at alle skolene i kommunen bør ha oppdaterte skolegårdskart/nærkart for å oppfylle kompetansemålene i kroppsøving – og for bruk i andre fag som unikt virkemiddel for registreringer og synliggjøring av planer, resultater og sammenhenger.
3. Innarbeider revisjon av o-kart Vik i 2024 i anleggsplanen.
4. Ivaretar gangforbindelser til skogområder og annen utmark gjennom boligfelt og i kultur- og jordbrukslandskapet i arealplanlegging og ved utarbeiding av en plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen.
5. Sikrer at stier fra Hole ungdomsskole og gjennom Viksåsen naturreservat kan brukes til orientering og annen idretts- og friluftslivsaktivitet.
6. Innfører en tilskuddsordning til idrettsanlegg.

Merknadsbehandling punkt 1; Behov for kart er innarbeidet i planen.

Kart er grunnlaget for orienteringsidrett, friluftsliv og fysisk aktivitet for alle. Det finnes flere kartbaser som Ringerike O-lag, UT.no, Skiforeningen, kommunens kartsider og flere. Det er ikke laget egne samlede sti og løypekart for Hole.

Merknadsbehandling punkt 3; Revisjon av o-kart Vik i 2024 er innarbeidet i planen.

Merknadsbehandling punkt 4; Gangforbindelser til skogområder og annen utmark gjennom boligfelt og i kultur- og jordbrukslandskapet blir i planen et innspill til kommunens arealplan. Utarbeidelse av en plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen blir i planen et innspill til kommunens planstrategi. Planstrategien bestemmer hvilke planer kommunen skal ha.

Merknadsbehandling punkt 5; Sikring av stier fra Hole ungdomsskole og gjennom Viksåsen naturreservat til orientering og annen idretts- og friluftslivsaktivitet blir i planen innspill til kommunens arealplan.

Merknadsbehandling punkt 6; Planen legger ikke opp til en egen kommunal tilskuddsordning til idrettsanlegg. Hole kommune har ikke en egen budsjettpost for anleggsutvikling. Til enkelte anlegg har Hole kommune gjennom Formannskapetets disposisjonsfond brukt midler til anlegg og forskuttert spillemidler. Hole kommune finansierer egne anlegg. Hole kommune kan i enkelte tilfeller være med å finansiere deler av andres anlegg eller å forskuttere spillemidler. Slike ordninger vurderes etter søknad.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2019

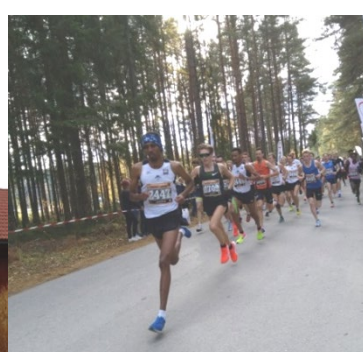
Vedlegg:

Planprogram

Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2019 - 2025 - innspill

Høringsuttalelse KDPL idrett og fysisk aktivitet

KDPL idrett og fysisk aktivitet – til vedtak

Planprogram Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2019 – 2025

Innledning om kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet

Muligheter til å drive idrett og fysisk aktivitet herunder friluftsliv bidrar til å gjøre Hole til en attraktiv kommune hvor innbyggerne er aktive.

Dette er en langsiktig plan for utvikling av idrettsanlegg i kommunen. Planen skal også ta for seg utviklingstrekk, mål og strategier for idrett og friluftsliv. Brukere av planen er politikere, administrasjonen, idrettsorganisasjoner og engasjerte innbyggere. Planen er en forutsetning for at aktører i Hole kan søke om spillemidler.

Planprogrammet

Planprogrammet skal være grunnlaget for arbeidet med kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Hensikten med planprogrammet er å styrke tidlig medvirkning og sørge for gode prosesser.

Planprogrammet forteller om formålet, forslag til hva planen skal omfatte, hvem som skal være med og organisering av arbeidet, aktuelle rammer og føringer, samt framdriftsplan.

Planprogrammet legges ut til offentlig ettersyn i seks uker, slik at alle interesserte får mulighet til å komme med innspill og synspunkter tidlig i prosessen, før det blir trukket noen konklusjoner.

Organisering og medvirkning

Prosesen er viktig for planens kvalitet. En god plan er ofte et resultat av en planprosess der alle involverte har deltatt på en slik måte at de får et eierforhold til planen. Da blir planen ofte et bedre redskap for å nå de målsettinger kommunen setter for området. Hole Idrettsråd og flere idrettslag har sagt seg villige til å bidra aktivt i planprosessen. Kultur og fritid vil opprette en arbeidsgruppe for arbeid med planen. Det er et mål å få bred representasjon i arbeidsgruppen av både organisert og uorganisert aktivitet innen idrett og fysisk aktivitet. Arbeidsgruppen vil arbeide med planforslag i tråd med planprogram.

Politisk styringsgruppe	Levekårsutvalget
Arbeidsgruppe	Tjenesteleder Kultur og fritid Representanter med ansvar for skole og folkehelse Hole Idrettsråd Representanter både fra idrettslag, uorganisert fysisk aktivitet og herunder friluftsliv. Representant fra Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Medvirkning	Planprogrammet sendes på høring med ønske om tilbakemelding på valg av temaer i kulturplanen til: <ul style="list-style-type: none"> • lag og foreninger innen idrett og fysisk aktivitet som mottar tilskudd • Kommuner i Ringeriksregionen og Buskerud Fylkeskommune • Kommunens tjenesteområder • Idrettsrådet, Ungdomsrådet, Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne • Alle innbyggere blir holdt løpende orientert i prosessen gjennom kommunens hjemmeside og facebook • Alle som ønsker skal få mulighet til å gi innspill

Forankring og avgrensning

Arbeidet tar utgangspunkt i Kulturdepartementets veileder for kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet.

Sentrale begreper

Idrett

Med idrett forstås aktivitet i form av trening, eller konkurranse i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet

Med fysisk aktivitet forstås egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.

Idrettsanlegg og spillemiddelfinansiering av anlegg

Det redegjøres for ulike typer anlegg i spillemiddelordningen; nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonalanlegg. Anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som det søkes spillemidler til må være innarbeidet i denne planen eller planens handlingsprogram som rulleres årlig.

Andre lover og sentrale føringer

- Folkehelseloven
- Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- Strategi for idrett og friluftsliv i Buskerud
- Statlig idrettspolitik inn i en ny tid
- Stortingsmelding 26 – Den norske idrettsmodellen
- Friluftslivsmeldingen — Natur som kilde til helse og livskvalitet
- Handlingsplan for friluftsliv
- Folkehelsemeldingen

Kommuneplanens samfunnsdel om idrett og fysisk aktivitet

Forslag til kommuneplanens samfunnsdel (2018-2030) ligger ute til høring med følgende føringer;

- Hole kommune har flere kvaliteter i form av gode natur-, kultur- og fritidsmuligheter og er i dag et attraktivt sted å bosette seg.
- Folkehelseprofilen viser at helsetilstanden i Hole er like god eller bedre enn landsgjennomsnittet på de fleste områder, og befolkningsundersøkelser viser at innbyggerne opplever høy grad av trivsel og tilhørighet.
- Hole har i dag mange aktive, sterke, selvstendige og handlekraftige innbyggere som utgjør en viktig ressurs.
- Hole kommune skal styrke samarbeidet mellom kommune, næringsliv, frivillighet, utdanning og forskning.
- Boligområdene skal utformes med trygge og gode oppvekstvilkår, leke- og møteplasser og mulighet for fysisk aktivitet.
- Fremme frivillighet og deltakelse ved å mobilisere lokalsamfunnets ressurser.
- Legge til rette for lek, aktivitet, kulturtilbud, naturopplevelser og fritidstilbud.
- Bærekraftig planverk for friluftslivet, skjøtsel av friluftsområder og naturopplevelser.
- Tilrettelegge for aktivt friluftsliv og naturopplevelser for alle.
- Forvalte marka i tråd med Markalovens formål.
- Sørge for allmenn tilgjengelighet til fjorden og strandsonene.
- Sikre arealer og planlegge for gode grøntområder, friluftsområder, møteplasser og infrastruktur som er tilgjengelig for alle.

Forholdet til andre planer i Hole kommune

- Kommuneplan
- Økonomiplan
- Oppvekstplan
- Folkehelseplan

Planverk innen kulturområdet

- Temaplan for kulturminner
- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet
- Kulturplan

Aktuelle temaer

- Målsetting for folkehelse relatert til fysisk aktivitet.
- Målsetting for kommunens satsing på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.
- Statusvurdering av ulike befolkningsgruppers aktivitetsnivå i et folkehelseperspektiv.
- Behovsanalyse for anlegg og annen tilrettelegging for fysisk aktivitet for alle
- Vurdering av behov for anlegg og annen tilrettelegging for fysisk aktivitet ut fra forventet folkevekst på Sundvollen.
- Vurdering av langsiktige og kortsiktige behov for både anlegg og aktivitet.
- Målsetting for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og friluftsliv.
- Resultatvurdering av forrige plan, med statusoversikt.
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts- og friluftsanlegg.
- Oversikt over forventede kostnader knyttet til drift og vedlikehold av planlagte anlegg.

- Uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg.
- Lokaliseringen av eksisterende og planlagte anlegg, områder for friluftsliv og arealbehov for planlagte anlegg og friluftslivsområder bør framgå.
- Vurdering av erstatning for stier, turveger og skiløyper og andre anlegg som ødelegges eller forringes av ny E 16 og Ringerikesbanen, herunder vurdere en samlet plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen.
- Vurdering av behov for utearealer, anlegg og annen tilrettelegging for fysisk aktivitet i tilknytning til skolene ut fra behovet for mer fysisk aktivitet i skolehverdagen.

Disposisjon

1. Forord

2. Sammendrag

3. Innholdsfortegnelse

4. Innledning og bakgrunn for planen

- Henvisning til formelle krav til
- Kommunal planlegging
- Kommunens mål

5. Utviklingstrekk i kommunen

- Relevant informasjon fra kommuneplanen samfunnsdel
- Demografiske data og Utviklingstrekk innenfor helse- og oppvekstsektoren.
- Vei og bane
- Endringer i skolestruktur

6. Kommunens idretts og friluftspolitikk

- Mål og strategier for idrett og fysisk aktivitet
- Partnerskapsavtaler
- Hole Idrettsråd
- Tilskuddsordninger
- Virkemidler for anleggsutvikling

7. Resultatvurdering av forrige plan

8. Forhold til andre deler av kommuneplanen

- Herunder kommunens folkehelsepolitikk og sambruk av friluftslivets ferdselsårer og tilrettelegging for gange- og sykling som transportform.

9. Planprosessen

- Prosessen beskrives.

10. Beskrivelse av nåsituasjonen for kommunen

- Oversikt og vurdering av idrettslige og andre fysiske aktiviteter, herunder friluftaktiviteter og anlegg.

11. Vurdering av aktivitet og fremtidige behov

- Vurderingen av aktivitetssituasjonen skal presenteres som et grunnlag for behovene for både organisert og uorganisert aktivitet foreslått i tiltaksplanen.

12. Handlingsprogram for anlegg og planlagt gjennomføring

13. Langsiktig del

- Liste over uprioriterte idrettsanlegg og områder for friluftsliv.

14. Kart

- Kart som viser ulike typer anlegg og områder inngår som en del av plan for idrett og fysisk aktivitet.

Framdriftsplan

- Oppstart planarbeidet høsten 2018
- Planprogram legges til offentlig høring med seks ukers frist
- Arbeidsgruppe arbeider med planforslag
- Forslag til plan for idrett og fysisk aktivitet høsten 2019
- Plan for idrett og fysisk aktivitet legges ut til høring høsten 2019
- Ferdig plan vedtas av Kommunestyret

Fra: Hole Idrettsråd <holeidrettsrad@gmail.com>
Sendt: søndag 8. mars 2020 13:48
Til: Håvar Austgard
Emne: KDPL

Hei

Vi har noen ytterligere innspill:

Golf

Idrettslaget Holeværingen har en barnegolfgruppe som spiller i Tyrifjord GK på Storøya.

Tyrifjord golfklubb

Golfklubben har en fantastisk 18 hulls golfbane med en flott driving-range. Tilhørende korthulls treningsområde er for alle, innehar en liten aktivitetspark og er åpen for alle. Golfklubben har spillere fra 4 til 94 år og banen brukes over 90.000 timer i året. Klubbhuset har alle fasiliteter og en stor sentralt plassert og asfaltert parkeringsplass. Klubben er beliggende på Storøya og har bidratt til at golf er blitt en folkesport.

Storøya Golf

Tyrifjord golfklubb har 18 hulls golfbane på Storøya. Golfklubben arbeider med planer for fornyelse av flere hull for å tilpasses dagens spillestil som har en bredere spillergruppe enn tidligere.

Forslag:

Tyrifjord golfklubb har 18 hulls golfbane på Storøya. Golfklubben arbeider med planer om endring av flere hull for fornyelse og bedring av banens utfordringer. Dette for enda bedre spilleopplevelse uansett ferdighetsnivå og for å sikre klubben og banen en bærekraftig utvikling. Banen er kjent for sin beliggenhet og som en av landets beste golf- natur og spilleopplevelse.

6.3 Vei bane:

Hva vil kommunen? Kan ikkese at noe er endret her.

Mvh.
Hole Idrettsråd

Ringerike orienteringslag (ROL)

v Kristian Kihle
Færdenveien 7
3514 HØNEFOSS
Tlf 90505961, kristian.kihle@kartverket.no

www.ringerike-o-lag.net

Bankkonto 2280 08 27268

Hole kommune

postmottak@hole.kommune.no

19. mars 2030

INNSPILL TIL KOMMUNEDELPLAN IDRETT OG FYSISK AKTIVITET

Ringerike o-lag (ROL) takker for muligheten til å gi innspill til utkast til kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet. For oss er det litt vanskelig å få tak på hva Hole kommune vil med denne planen; hvilke mål, strategier og tiltak en har for å fremme idrett og fysisk aktivitet i Hole.

Vi har tatt utgangspunkt i flere av delmålene i Kommuneplanens samfunnsdel når vi argumenterer for at kart som anlegg og orientering som aktivitet bør få en større plass i den endelige planen:

Delmål sosial bærekraft:

- Folkehelseperspektivet innarbeides i alle planer.
- Legge til rette for lek, idrett, aktivitet, kulturtilbud, naturopplevelser og fritidstilbud

Delmål miljømessig bærekraft:

- Tilrettelegge for aktivt friluftsliv og naturopplevelser for alle.

Forebygging i stedet for reparasjon er også en av hovedstrategiene i planen.

Orienteringskart skiller seg ut som en unik anleggstype fordi det kan brukes av alle til et vidt spekter av aktivitet; til konkurranseorientering, til trening, til mosjonsaktivitet som tur-orientering og til tur i det tempo den enkelte ønsker. Våre kart er nå i all hovedsak et gratis og fritt tilgjengelig anlegg for alle. I år har vi sett hvordan allment tilgjengelige poster/løyper på våre kart i Hole har stimulert mange til tur og mosjon når skiføre uteblei. Folk som aldri før hadde prøvd orientering, kom med hyggelige tilbakemeldinger etter tur til bl.a. Evangelieholmen. Tilsvarende kan vi nå, når all organisert aktivitet forbys, tilby fri nedlasting av «koronasikre» aktivitetstilbud med poster/løyper til egen bruk. Et viktig tilleggselement er at de nye læreplanene for kroppsøving vektlegger friluftsliv og kartforståelse på en helt annen måte enn tidligere, jf vedlegg 2. Vi kan ikke forstå at kompetansemålene i kroppsøving kan nås uten at skolen har tilgang til orienteringskart.

ROL mener at Hole kommune bør ha en aktiv politikk for idrett og fysisk aktivitet som legger grunnlag for trivsel og at en større del av befolkningen oppfyller helsemyndighetens minimumskrav til fysisk aktivitet. Vi mener kart og orientering som idrett og mosjonsaktivitet, kan gi et viktig bidrag til dette.

På denne bakgrunn ønsker vi at Hole kommune gjennom kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet:

1. Omtaler og synliggjør betydningen av kart som grunnlag for orienteringsidrett, friluftsliv og fysisk aktivitet for alle.
2. Fastslår at alle skolene i kommunen bør ha oppdaterte skolegårdskart/nærkart for å oppfylle kompetansemålene i kroppsøving – og for bruk i andre fag som unikt virkemiddel for registreringer og synliggjøring av planer, resultater og sammenhenger.
3. Viser at den vil ivareta de store utfordringene Ringerike o-lag står overfor dersom FRE16 realiseres, jf vedlegg 1 som viser hvordan våre kart blir berørt og det erstatningskrav vi har satt fram.
4. Innarbeider revisjon av o-kart Vik i 2024 i anleggsplanen.
5. Ivaretar gangforbindelser til skogområder og annen utmark gjennom boligfelt og i kultur- og jordbrukslandskapet i arealplanlegging og ved utarbeiding av en plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen.
6. Sikrer at stier fra Hole ungdomsskole og gjennom Viksåsen naturreservat kan brukes til orientering og annen idretts- og friluftslivsaktivitet.
7. Innfører en tilskuddsordning til idrettsanlegg.

Dersom Hole kommune er interessert i å satse mer på å fremme fysisk aktivitet for befolkningen gjennom orientering og kartopplæring i skolen, er vi interessert i å inngå en samarbeidsavtale. Fra vår side kan vi tilby utarbeiding av kart til skolene og bistand til opplæring i kartforståelse, enkel tilgang til våre kart – f.eks. også gjennom kommunens nettside, tur-orientering, «månedens løype» og eventuelt andre fritt tilgjengelige mosjonsopplegg.

Vennlig hilsen
Ringerike o-lag

Kristian Kihle
leder

Kopi: Hole idrettsråd

Ringerike orienteringslag (ROL)

v Kristian Kihle
Færdeneveien 7
3514 HØNEFOSS
Tlf 90505961, kristian.kihle@kartverket.no

www.ringerike-o-lag.net

Bankkonto 2280 08 27268

22. juni 2018

Bane NOR, postmottak@banenor.no
Postboks 4350,
2308 Hamar

Høringsuttalelse til statlig reguleringsplan for Ringeriksbanen og E16 Høgkastet – Hønefoss

Ringerike orienteringslag (ROL) er et særiddrettslag for orientering i kommunene Hole, Ringerike og Jevnaker. Vi arbeider for å fremme orienteringsidrett i regionen gjennom nybegynneropplæring, trening, tur-orientering og konkurranseorientering. En stor del av virksomheten vår foregår i nærfriluftsområdene i Hole og Ringerike.

Orienteringskartene er våre idrettsanlegg. ROL har deltatt aktivt i samarbeidsgruppa for idretts- og friluftslivsinteressene i Hole og støtter fullt opp om det arbeidet, men våre interesser og aktivitet berøres så sterkt og spesifikt av utbyggingsplanene for E 16 og Ringeriksbanen at vi vil avgi en egen høringsuttalelse.

Store negative konsekvenser for idretts- og friluftslivsinteressene

Det viktigste og største sammenhengende nærfriluftsområdet i Hole kommune, området fra Kjellerberget til Helgelandsmoen, blir delt diagonalt av traseen for E16 og Ringeriksbanen – en løsning som gir maksimal negativ virkning for idretts- og friluftslivsinteressene. Bruken av området er stor gjennom hele året – særlig til fots, men også på ski når det er mulighet til det. Gjennom vår bruk til orientering ser vi at det er et vidt spekter av andre brukere; turgåere, joggere og syklister.

ROL er helt enig med Hole kommune som i sin høringsuttalelse påpeker:

- At det er direkte feil når det i plandokumentet hevdes at friluftslivsaktiviteten i hovedsak er begrensa til skigåing vinterstid.
- At de negative konsekvensene for friluftsliv er meget store.

ROL forutsetter at omtale og konsekvensutredning rettes opp i samsvar med Hole kommunes – og vår – vurdering, og at disse vurderingene legges til grunn i videre arbeid.

For bruk av området til orienteringsaktivitet er konsekvensene av traseen for vei og bane dramatiske. Et stort sammenhengende friluftslivsområde blir fragmentert, store deler blir nedbygd, andre deler blir så smale at orienteringsverdien forsvinner og det gjenstår bare to delområder (ved Svendsrudmoen og øst for Helgelandsmoen) med en viss verdi for orienteringsidrett. Det er ikke andre tilsvarende nærfriluftsområder i Hole som kan erstatte de verdier som går tapt.

Seks orienteringskart berøres av traseen for vei og bane

Traseen for vei og bane går i stor grad gjennom nærfriluftsområder – og sparer dermed dyrka mark. Det innebærer imidlertid at de negative konsekvensene for friluftsliv og idrett, og dermed for folks trivsel og helse, samla sett blir svært store - også utover de vi har omtalt over for området fra Kjellerberget til Helgelandsmoen. ROL har kart over de fleste nærfriluftsområder i regionen, og følgende kart blir direkte berørt av traseen for bane og vei: Sundvollen, Gjesvalåsen, Vik, Helgelandsmoen (dvs området Kjellerberget – Helgelandsmoen), Prestemoen og Veien.

Vi er bekymra for hvordan vi skal makte å ivareta arbeidet med kartopplæring og orienteringsaktivitet, spesielt i Hole, etter at så mange av våre kart og de områdene vi bruker til orienteringsaktivitet reduseres og forringes.

ROL mener at disse negative konsekvensene er underkommunisert i omtalen til planforslaget.

Holdes idretts- og friluftslivsinteressene for narr?

Vi opplever at det gjennom planprosessen har vært en god dialog. En har vært forespeila et «friluftsfond» som organisasjonene sammen med kommunene skulle disponere, og bl.a. ha mulighet til å finansiere nye stier til erstatning for de som brytes og ødelegges av traseen. Dermed skulle en ikke behøve å legge inn nye traseer for stier og turveger i reguleringsplankartet. Det er kun tatt med en kort skiløypetrase mellom undergang og dyrka mark sør på Bymoen. ROL har regna med at vi som et minimum ville få erstatning for de kartområdene som går tapt, gjennom dette «friluftsfondet».

Så langt vi kan se inneholder planforslaget ingen kompensierende tiltak for idretts- og friluftslivsinteressene utover passeringmulighetene sør på Bymoen med nevnte «skiløypetarm», ved Svingerud og Helgelandsmoen, og det foreligger ingen forpliktelser når det gjelder «friluftsfond». Hvis dette er realitetene, mener vi idretts- og friluftslivsinteressene regelrett er holdt for «narr», og at fellesprosjektet på en uverdigg måte ikke har tatt på alvor de store negative konsekvensene prosjektet har for idrett og friluftsliv, og dermed for folks trivsel og helse.

Krav om rekkefølgebestemmelser

ROL mener det i reguleringsplanen må settes krav om rekkefølgebestemmelser som sikrer at det ikke settes i gang hogst eller anleggsarbeider i friluftslivsområdene før kompensierende tiltak er gjennomført. Finansiering av disse må avklares gjennom enkeltvis finansiering fra Fellesprosjektet eller gjennom «friluftsfond».

ROL vil særlig påpeke at stiforbindelsen mellom travbanen ved Svendsrud øst og Svingerud brytes og ødelegges av traseen for vei og bane. Her er det områder med tett skog og dels sump slik at ferdsel er vanskelig. Vi mener det som et kompensierende tiltak bør etableres en grusa turveg med universell utforming på denne strekningen. Denne bør innarbeides i reguleringsplanen og bygges av fellesprosjektet.

ROL vil videre understreke, slik også Hole kommune gjør i sin uttalelse, at tilgangen til nærfriuftslivsområdene som grenser til anleggsområder og traseen, må sikres i anleggsperioden. For vår bruk er det eksempelvis svært viktig å ha tilgang til friluftsområdet sør for Røysevegen ved Viksenga der det kan se ut som riggområde kan stenge for tilgangen.

Krav om erstatning for orienteringskart

ROL vil nå melde inn våre krav om erstatning for de orienteringskart som helt eller delvis går tapt eller forringes av traseen for vei og bane. Vi legger til grunn tall fra Norges orienteringsforbund, e-post 20.6.2018, for kostnadene ved utarbeiding av orienteringskart. De skriver der at kostnadene for synfaring og reintegning av kart er 20.000 - 25.000 pluss mva. I tillegg kommer arbeid med grunnlagskart, kontroll, trykk/print/kopiering og administrasjon – og prisstigning. Vi legger derfor til grunn kr 40.000 inkl mva per km².

ROL legger til grunn at terrengområdet Kjellerberget – Helgelandsmoen blir så sterkt redusert, fragmentert og forringa at vi forlanger midler til å utarbeide kart over et tilsvarende terrengområde et annet sted i regionen. Dette kartet (kart Helgelandsmoen) er på ca 7 km². Vi ber derfor om 280.000 til erstatning for dette kartet.

For å opprettholde nybegynneropplæring, herunder kartopplæring i skolen, og til en viss grad annen orienteringsaktivitet som trening, tur-orientering og mindre karuselløp på de 6 kartene som berøres, må disse oppdateres med de endringer som følger av traseen for vei og bane og de tilleggsarbeider som gjøres bl.a. i riggområder mm. For de fem kartene Sundvollen, Gjesvalåsen, Vik, Prestemoen og Veien, er det relativt begrensa arbeid som trengs for å oppdatere dem, og vi anslår kostnaden til kr 50.000 per kart, dvs samla kr 250.000. For kartet Helgelandsmoen blir det et vesentlig mer omfattende arbeid, og vi anslår dette til kr 100.000.

ROLs samla erstatningskrav for orienteringskart er ut fra dette kr 630.000.

Vennlig hilsen for
Ringerike o-lag

Kristian Kihle
leder

Kopi:

Ringerike kommune, Hole kommune, idrettsrådene i Hole og Ringerike, samarbeidsgruppe idrett og friluftsliv i Hole, Norges orienteringsforbund, Buskerud o-krets

Kroppsøving (KRO01-05)

Kompetansemål og vurdering

Utdrag av relevante kompetansemål for friluftsliv og orientering/kartforståelse

Kompetansemål etter 2. trinn:

- Utforske naturen i nærmiljøet med varierte aktiviteter til ulike årstider
- Forstå og praktisere turreglar og bruke klede etter vær og forhold i naturen

Kompetansemål etter 4. trinn:

- Lage og bruke kart for å orientere seg i kjent terreng
- Øve på trygg og sporlaus ferdsel i naturen

Kompetansemål etter 7. trinn:

- Bruke kart, digitale verktøy og teikn i naturen til å orientere seg i natur og nærmiljø
- Vurdere sikkerheit i uteaktivitet og naturferdsel og gjennomføre sjølvberging i vatn
- Bruke nærmiljøet og utforske lokale kulturar for friluftsliv
- Gjere greie for allemannsretten under ferdsel og opphald i naturen
- Gjennomføre overnattingstur og reflektere over eigne naturopplevingar

Kompetansemål etter 10. trinn:

- Forstå fleire typer kart og digitale verktøy og bruke dei til å orientere seg i kjende og ukjende miljø
- Gjennomføre friluftsliv til ulike årstider, òg med overnatting ute
- Reflektere over kva naturopplevingar kan ha å seie for ein sjølv og andre
- Vurdere risiko og tryggleik ved ulike uteaktivitetar, forstå og gjennomføre sporlaus og trygg ferdsel

Kommunedelplan idrett og fysisk aktivitet 2020-2025

HOLE kommune

Forord

Kommunedelplan idrett og fysisk aktivitet er en plan som utvikles i samarbeid med aktører som skilter anleggsbehov eller planer. Planinnholdet vil derfor være preget av hvilke bidragsytere som aktivt bidrar inn i planprosessen. Det er ikke gitt i planen hvem som har ansvar for gjennomføring.

Vi har tro på at anlegg skaper aktivitet enten det er ferdselsårer for friluftslivet, anlegg for organisert idrett eller for mer uorganisert aktivitet. Både dugnadsgrupper, lag og foreninger, næringslivet og kommunen er pådrivere for utvikling av anlegg som møter dagens aktivitetsbehov. Dette er en plan for utvikling av anlegg i Hole for perioden 2019-2025. Planen tar også for seg strategier for idrett og friluftsliv. Anlegg som det skal søkes spillemidler til skal være en del av denne planen, eller planens handlingsdel. Planens handlingsdel rulleres årlig.

Sammendrag; Skjematisk sammenheng mellom de ulike delene av planen

1-2. Innledning og bakgrunn

- Hva handler planen om
- Kommunens planverk/forhold til andre deler av kommuneplanene
- Målsetning i kommuneplanens samfunnsdel
- Helsedirektoratets anbefalinger

3. Kommunens idretts – og friluftslivspolitik

- Mål og strategier for idrett og fysisk aktivitet
- Samarbeidsavtale Hole idrettsråd
- Partnerskapsavtale Holeværingen
- Samarbeid idrett og skole
- Tilskuddsordninger
- Virkemidler for anleggsutvikling

4. Utviklingstrekk i kommunen

- Demografi
- Utviklingstrekk Norge generelt
- Utviklingstrekk fysisk aktivitet
- Utviklingstrekk idrett
- Utviklingstrekk friluftsliv
- Konsekvenser av ny vei og bane

5. Resultat av forrige plan

- Anlegg som har fått spillemidler
- Andre utviklingstrekk

6. Beskrivelse av nåsituasjonen

- Anleggssituasjonen
- Idrettslagenes aktiviteter
- Uorganisert aktivitet

Resultatevaluering

7. Framtidig behov og ønskede aktiviteter

- Organiserte virksomheter
- Uorganiserte virksomheter

8. Handlingsplan

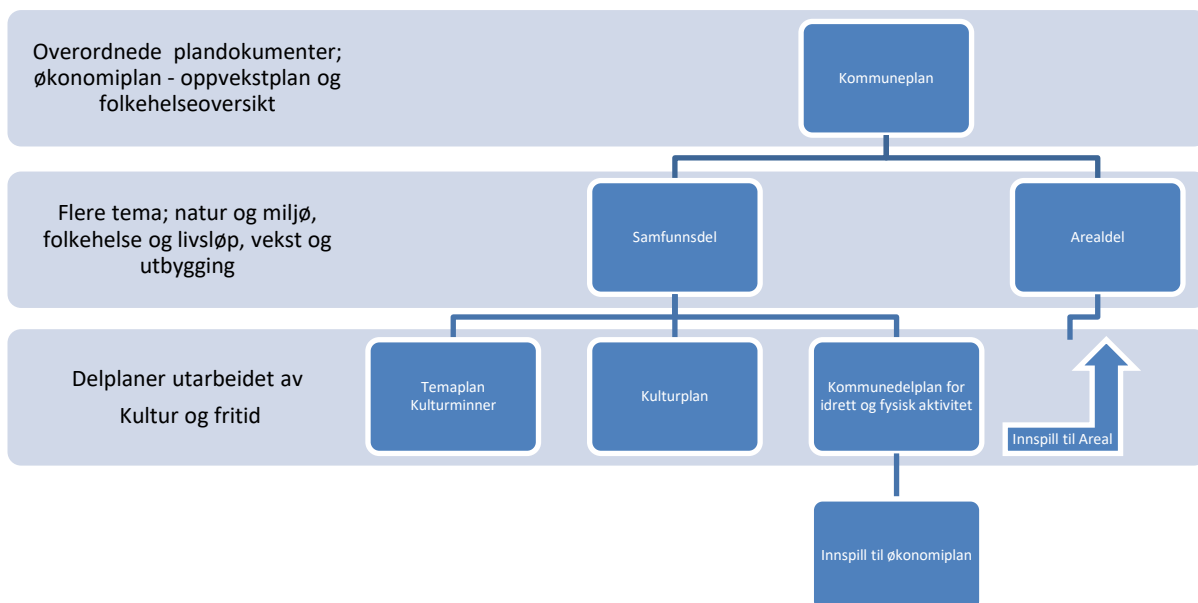
2. Innledning og bakgrunn for planen

En viktig del av utviklingen av Hole kommune er utviklingen av aktivitetsfremmende anlegg. Anlegg er infrastrukturen til idrett og fysisk aktivitet. Anlegg skapes i samspill mellom sivilsamfunnet og kommunen. Vi trenger anlegg for å ha en aktiv befolkning. En aktiv befolkning er sunnere, friskere og lykkeligere. Muligheter til å drive idrett og fysisk aktivitet bidrar til å gjøre Hole til en attraktiv kommune.

Kommunedelplan idrett og fysisk aktivitet viser behov og planer for anlegg og tiltak, for idrett og fysisk aktivitet på kort og lang sikt. Erfaring fra tidligere planperioder viser også at det oppstår muligheter og behov for anlegg som ikke er en del av denne planen. Planen tar også for seg utviklingstrekk, mål og strategier for idrett og friluftsliv. Brukere av planen er politikere, administrasjonen, idrettsorganisasjoner og engasjerte innbyggere. Planen er grunnlaget for at aktører i Hole kan søke om spillemidler. Prosjekter hvor det skal søkes om spillemidler må være prioritert i kommunedelplanens handlingsdel. Handlingsplanen rulleres årlig, mens den øvrige planen står fram til neste hovedrullering.

2.1. Forhold til andre deler av kommuneplanen

Kommunedelplan idrett og fysisk aktivitet 2019-2025 erstatter Kommunedelplan idrett og fysisk aktivitet 2013-2019, og deler av Kommunedelplan Kultur, idrett og folkehelse 2012-2019.

Forholdet til arealplan

Det krever aktiv samfunnsplanlegging for å ivareta interessene innen idrett og fysisk aktivitet i arealforvaltningen. Denne planen blir innspill til kommuneplanens arealdel og plansaker der interessene til idrett og fysisk aktivitet er berørt.

Forholdet til økonomiplan

Gjennom denne planen gir kommunestyret strategiske føringer for utvikling av anlegg i bygda. Sammen med øvrige kommunedelplaner og temaplaner inngår denne planen i beslutningsgrunnlaget for økonomiplanen. Det er i økonomiplanen de endelige beslutningene om gjennomføring av kostnadskrevenne tiltak tas. Det utvikles også flere anlegg uten at de er en del av kommunens økonomiplan.

2.2. Mål i kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel (2018-2030) har flere føringer for arbeidet med idrett og fysisk aktivitet;

Status og muligheter

Folkehelseprofilen viser at helsetilstanden i Hole er like god eller bedre enn landsgjennomsnittet på de fleste områder, og befolkningsundersøkelser viser at innbyggerne opplever høy grad av trivsel og tilhørighet. Hole har i dag mange aktive, sterke, selvstendige og handlekraftige innbyggere som utgjør en viktig ressurs. Det er for kommunen et hovedmål å styrke samarbeidet mellom kommune, næringsliv, frivillighet, utdanning og forskning innenfor alle tjenesteområder.

Mål;

- Hole er et godt samfunn å leve i hele livet – innbyggerne opplever tilhørighet og føler seg som en verdsatt del av fellesskapet.
- Fremme innbyggernes mulighet for å delta aktivt og involveres i samfunnsutviklingen.
- Godt tettsted og lokalsamfunn.
- God tilrettelegging for friluftsliv
- En trygg, klima- og miljøvennlig kommune

2.3. Idrettens verdigrunnlag

Idretten er ved siden av skolen landets største fellesskapsarena. Idretten bidrar, sammen med det øvrige frivillige organisasjonslivet, til at barn og ungdom får treffe jevnaldrende og voksne gjennom aktivitet. Idretten spiller en viktig rolle som arena for å styrke fellesskapsverdier i lokalsamfunnet. Den organiserte idretten har også en viktig rolle i å skape en livslang positiv holdning til fysisk aktivitet for den enkelte. Norsk idrett hviler på et sett av verdier vedtatt av Idrettstinget;

Aktivitetsverdiene: Glede Fellesskap Helse Ærlighet

En del av ærlighetsbegrepet er også toleranse; Organisasjonene skal jobbe for at alle respekterer hverandre uavhengig av bakgrunn og ulike meninger.

Organisasjonsverdiene: Frivillighet Demokrati Lojalitet Likeverd

Disse verdiene gjelder for hele den norske idrettsbevegelsen.

3 Kommunens idretts og friluftspolitikk

3.1.Mål og strategier for idrett og fysisk aktivitet

I kommunedelplan for kultur, idrett og folkehelse 2012-2019 har følgende tiltak hatt prioritet;

- Styrke idrettens rammevilkår
- Utvidelse av sentralbaneanlegget på Svendsrud
- Inngå partnerskapsavtale med Holes største idrettslag Holeværingen
- Redusere halleie

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 legger føringer for satsning særlig på friluftsliv.

Under planleggingen av vei og bane er det å sikre interessene til idrett og friluftsliv et vedtatt satsningsområde for Hole kommune. Krav om kompensasjon for idrettsanlegg og turområder som blir berørt av vei og bane er en del kommunens dialog med FRE16.

3.2. Samarbeid

Samarbeidsavtale Hole Idrettsråd

Idrettsrådet er valgt av idrettslagene i kommunen som er tilknyttet Norges Idrettsforbund. Hole kommune har en samarbeidsavtale med Idrettsrådet for å ha en god samarbeidsramme og ansvarsdeling i idrettssaker mellom Hole Idrettsråd og Hole Kommune. De fleste idrettslagene i Hole er tilsluttet idrettsrådet. Enkelte idrettslag driver aktivitet uten å være tilknyttet Norges Idrettsforbund.

Idrettsrådets lovnorm er satt av Norges Idrettsforbund; Idrettsrådets formål er å arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen. Idrettsrådet skal være en arena for samarbeid mellom lagene, mellom lagene og de kommunale myndigheter og mellom lagene og idrettskretsen.

Hole Idrettsråd fordeler idrettsmidler på vegne av Hole kommune. Kommunen gir økonomisk driftstilskudd med forventning om at idrettslagene bidrar til realisering av kommunens mål i Kommuneplanens Samfunnsdel 2018-2030;

- Jobbe for at Hole kommune blir en mobbefri kommune
- Legge til rette for lek, idrett og aktivitet
- Fremme frivillighet og deltakelse ved å mobilisere lokalsamfunnets ressurser

Idrettsrådet fordeler også Lokale aktivitetsmidler (LAM) på vegne av Kulturdepartementet.

3.3.Partnerskapsavtale Idrettslaget Holeværingen

Hole kommune har inngått partnerskapsavtale med Idrettslaget Holeværingen som rulleres hvert tredje år. Formålet er å klargjøre de økonomiske rammebetingelse mellom partene og å skape forutsigbarhet. Idrettslaget Holeværingen får økonomisk driftstilskudd direkte fra Hole kommune i tillegg til å søke idrettsmidler fra Idrettsrådet. ILH skal kunne planlegge og utvikle virksomheten med forventning om økonomisk bistand fra kommunen. Hole kommune har særlig forventninger til Holeværingen som største breddeklubb om å arbeide aktivt med verdier, og det er innarbeidet et felles verdigrunnlag i partnerskapsavtalen.

Skiforeningen og DNT

Skiforeningen og DNT får årlig driftstilskudd for sti og løypearbeid. Størrelsen vedtas som en del av Kommunestyres årlige budsjettvedtak.

3.4 Region Ringerike

Større anlegg sees i regional sammenheng i Ringeriksregionen. Dette gjelder kunstisanlegget på Jevnaker, Ringeriksbadet i Hole og Hønefoss Arena. I anlegg knyttet til marka er det naturlig å tenke Bærum inn i et regionalt samarbeid. Interkommunale anlegg blir automatisk prioritert i spillemiddelordningen.

3.5 Tilskuddsordninger

Kommunenes støtte til lag og foreninger som driver idrett og fysisk aktivitet kan deles i fem kategorier:

- Indirekte støtte i form av bygging, rehabilitering og drift av kommunale anlegg, og subsidiert eller gratis halleie.
- Kommunen har utgiftene for drift av anlegg som lag og foreninger eier.
- Tilskudd til drift av lag og foreninger.
- Tilskudd til drift av lagseide anlegg og områder.
- Tilskudd til drift og vedlikehold av stier og skiløyper.
- Tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg og områder.

Det er nødvendig at kommunen opprettholder økonomiske støtte til idrett og fysisk aktivitet i kommende planperiode. Dette gjelder særlig tilskudd til rehabilitering og drift av anlegg og tilskudd til aktivitet.

Spillemidler til Ordinære anlegg

Der ikke annet er bestemt, ytes spillemidler til ordinære anlegg inkludert rehabilitering, på inntil 1/3 av godkjent kostnad. Maksimalt tilskuddsbeløp er kr 700 000. For enkelte anleggstyper hvor kostnadsnivået erfaringsmessig ligger så høyt at søknads-/tilskuddsbeløpet kommer over kr 700 000, fastsettes det hvert år maksimale tilskuddsbeløp. Der ikke annet er bestemt utgjør kr 150 000 nedre grense for godkjent kostnad ved beregning av tilskudd. Det er et vilkår for å kunne søke om spillemidler at anlegget er del av kommunedelplan idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Spillemidler til Nærmiljøanlegg

Nærmiljøanlegg med kostnadsramme over kr 600 000 skal være del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet. Det kan bli gitt tilskudd på inntil 50% av godkjent kostnad. Maksimalt tilskudd per anleggsenhet er kr 300 000. Nedre beløpsgrense for godkjent kostnad er kr 50 000. Det samlede statlige tilskuddet kan ikke komme over 50% av godkjente kostnader. Det kan søkes om tilskudd til rehabilitering av nærmiljøanlegg etter 10 års bruk. Søknadsprosedyren er den samme som for nye anlegg.

3.6 Deltagelse

Opplevelse og deltagelse for alle er et mål. For kommende planperiode foreslås å bruke offentlige virkemidler til å særlig legge til rette for at ungdom blir lengre i organisert idrett.

Tilskuddsordningen for idrettsmidler kan gjennom retningslinjer stille krav til ungdomsmedvirkning og planer for å jobbe med at ungdom holder på med idrett og fysisk aktivitet lengre.

4. Utviklingstrekk i kommunen

4.1 Demografi

Dagens innbyggertall i Hole kommune er 6833 (SSB pr. 1.1.18).

- Kommuneplanen legger til grunn en årlig vekst i kommunen på inntil 2 % fram til 2030. Veksten vil avhenge mye av særlig tilgjengelige boliger. Veksten har vært lav de siste årene.
- Hole går mot en stor økning i antall eldre over 80 år framover.
- Størrelsen på aldersgruppen 0-19 år ca. (25% i 2019) synes å være stabil, imens andelen voksne og eldre vokser.

4.2 Dugnad og frivillighet

Frivilligheten gjør en stor forskjell i Hole. Frivilligheten og kommunen jobber i stor grad mot de samme målene til det beste for innbyggerne. Frivilligheten bidrar til et varmere samfunn med større samfunnsdeltakelse og mer demokrati. Ikke minst skaper frivillighet aktivitet og utvikling. Mye av anleggsutviklingen skjer i et samspill mellom frivillige krefter og det offentlige.

Omfang av frivillig innsats, nasjonale tall

Omfanget av frivillig innsats er enorm. Den frivillige arbeidsinnsatsen i de frivillige organisasjonene i Norge tilsvarer 147 800 årsverk. 61 % av befolkningen over 16 år bidrar med frivillig innsats. Over halvparten av det frivillige arbeidet legges ned i kultur- og fritidsorganisasjoner og mest innenfor idrett og sport. Vi kjenner igjen de nasjonale tallene i den frivillige innsatsen som legges ned i Hole. Et forsiktig anslag fra idrettsrådet er at det i den organiserte idretten alene legges ned frivillighet tilsvarende 7,5 årsverk. Organisasjonene som jobber med friluftsliv er også tuftet på frivillighet og dugnad.

Utviklingstrekk fysisk aktivitet

Mange i befolkningen er for lite fysisk aktive. Dette gir negative utslag i den nasjonale helsetilstanden. Den europeiske HETUS-databasen viser at nordmenn er blant de minst fysisk aktive i hele Europa. Utbredt bruk av bil og kollektivtransport i hverdagen gjør at nordmenn er mye mindre aktive til fots og på sykkel enn tidligere.

Helsedirektoratets anbefalinger for fysisk aktivitet

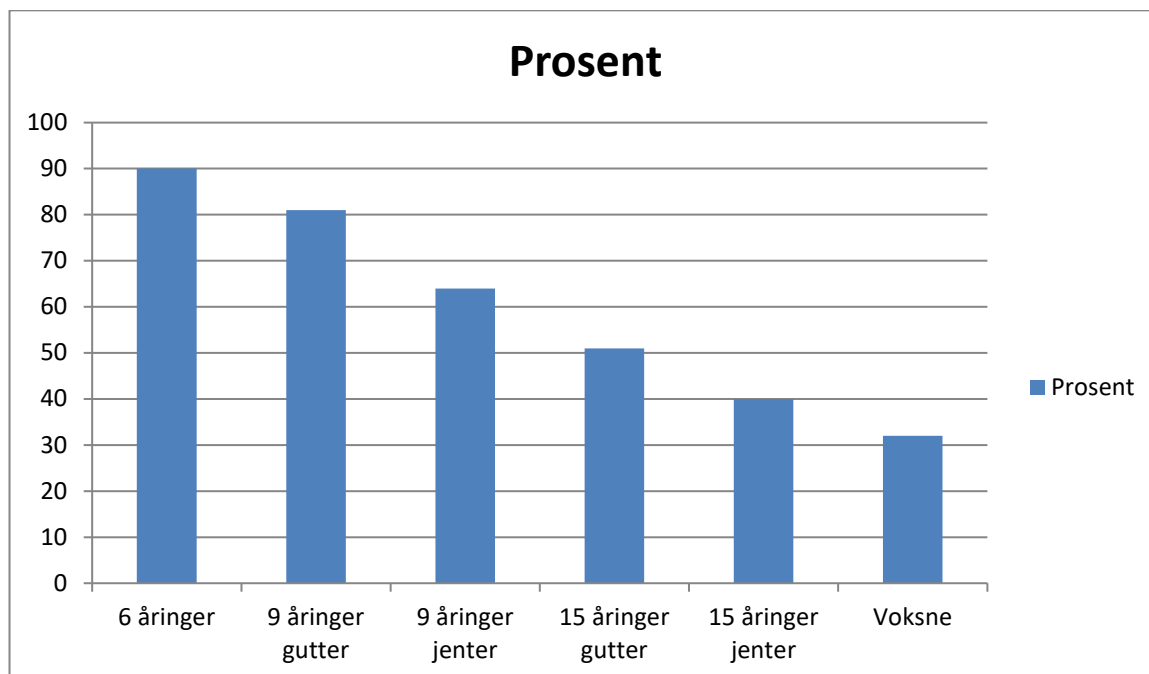
Voksne og eldre anbefales minimum 150 minutter moderat fysisk aktivitet eller 75 minutter aktivitet med høy intensitet per uke. Aktiviteten kan deles opp i økter av minst 10 minutters varighet. Økt dose, inntil det dobbelte av anbefalingene, gir økt helsegevinst.

Eldre anbefales i tillegg å gjøre balanseøvelser og styrketrening tre eller flere dager i uken for å styrke balansen og redusere risikoen for fall.

Barn og unge bør være fysisk aktive minimum 60 minutter per dag. Aktiviteten bør være variert, allsidig og av moderat eller høy intensitet. Lek og fysisk aktivitet ut over 60 minutter daglig gir ytterligere helsegevinster.

Lange perioder i ro eller stillesitting bør stykkes opp med korte avbrekk med lett aktivitet. Hverdagsaktivitet som aktiv fysisk transport er en del av anbefalingene.

Helsedirektoratet har oppdatert informasjon om anbefalinger på sine hjemmesider.

Kilde; Helsedirektoratet

Andel i befolkningen som tilfredsstillter helsemyndighetenes anbefalinger for fysisk aktivitet i % etter alder.

Lite fysisk aktivitet kan medføre helseplager og sykdom. Ifølge Helsedirektoratet har en av fem nordmenn en kroppsmasseindeks som tilsvarer fedme.

Utviklingstrekk Idrett

Idrett er en viktig del av livet til svært mange. Idrett engasjerer og begeistrer. Deltagelse i idrett og fysisk aktivitet er en kilde til glede, overskudd og mestring. Idrett handler også om sosiale fellesskap, om gode oppvekstvilkår og god helse.

Den norske idrettsbevegelsen er representert i alle lokalsamfunn i landet. Det er etablert idrettslag i alle landets kommuner, med over 900 000 medlemskap i aldersgruppen 0 til 19 år. Dette gjør den organiserte idretten samlet til landets største barne- og ungdomsorganisasjon. 85% av barn og unge er eller har vært medlem i et idrettslag

For voksenbefolkningen foregår trening i første rekke som egenorganisert fysisk aktivitet. Treningssentre har styrket sin posisjon som arena for trening både blant voksne og ungdom.

Det er positiv utvikling i Hole med økt andel ungdom som driver med idrett lenger. Idrettslaget Holveværingen har opprettet ungdomspanel for å medvirke til at aktiviteten drives på en måte som ungdom ønsker å delta i. Sosiale aktiviteter har blitt framhevet som viktig.

Utviklingstrekk friluftsliv

«Alle» går tur – noen ofte og noen sjeldnere. Det er en dokumentert sammenheng mellom nærhet til attraktive lokale turområder og fysisk aktivitetsnivå. Korte hverdagsturer er normen for det norske friluftslivet.

Det er et nasjonalt mål å satse på friluftsliv for å bedre folkehelsen. Helsedirektoratet sier tilgang til stier i nærturterreng er det viktigste folkehelseiltaket kommuner har for å legge til rette for fysisk aktivitet blant voksne.

For barn og unge som ikke trives med organisert idrett, eller som faller fra når de blir tenåringer, har friluftsliv en stor verdi som aktivitetsform. I tenåringsalderen kommer ofte konkurranse og prestasjoner mer i forgrunnen i idretten. En viktig årsak til at friluftsliv er velegnet til å motivere til fysisk aktivitet, er at det normalt er uten konkurranse og kan utøves av alle.

Nye frilufts former utgjør en mangfoldig samling med aktiviteter som ofte er karakterisert av stadig nytt og forbedret utstyr, actionpreg, spenning og utfordringer. Av nye friluftslivsformer som er kommet til de senere år, er for eksempel terrengsykling, som ofte stiller høye krav til ferdigheter og utstyr. Disse aktivitetene utgjør imidlertid fortsatt bare en liten del av friluftslivet, befolkningen sett under ett.

Tradisjonelt ble ofte ikke turgåing og opphold i grøntområder mellom bebyggelse oppfattet som friluftsliv. Men de senere år bor flere i tettsteder, slik at behovet for å legge til rette for naturopplevelse og fysisk aktivitet innenfor byggesonen blitt større. I forbindelse med økt oppmerksomhet på folkehelse, har det i nasjonale føringer blitt lagt større vekt på å få flest mulig til å utøve friluftsliv jevnlig, og at terskelen for friluftsliv skal være lavest mulig. Da blir grøntområdene i nærmiljøet svært viktige.

Aktive eldre

Mange eldre er aktive og benytter seg av mulighetene for fotturer i nærmiljøet tilpasset brukergruppen. I Hole finnes det flere ulike turgrupper, svømmegrupper og treningsgrupper som tilbyr aktiviteter for eldre. Det er en nasjonal trend med betydelig økning i antall eldre som driver i styrketrening i treningssentrene.

Utbygging

Hovedvekten av utbygging i Hole er i kommunens planer ønsket konsentrert rundt det fremtidige kollektivknutepunktet Sundvollen. Det er også ønsket å ivareta et levende bygdesamfunn i omkringliggende områder. Det vil derfor være nødvendig å legge til rette for begrenset boligvekst og utvikling i grendene. Etablering av nye anlegg bør være nær boligområder for å minske behovet for kjøring til organiserte treninger og for å øke bruk av anleggene til uorganisert aktivitet.

4.3 Vei og bane

Det planlegges ny firefelts europavei sammen med dobbeltsporet jernbane gjennom Hole. Hole står overfor store endringer i forbindelse med gjennomføring av samferdselsprosjektet. Kommunen er spesielt opptatt av hva innbyggere trenger, ikke bare for å opprettholde god helse og livskvalitet, men også for å øke bolyst før, under og etter anleggsfasen. Fotballbanene i Sundvollen og på Helgelandsmoen blir berørt. Hinderløypa på Helgelandsmoen blir også berørt.

Friluftslivet blir påvirket av arbeidet med vei og bane, og barrierevirkningen av samferdselsprosjekt blir stor. Særlig blir barrierevirkningen stor i Bymoene og Mosmoene, der stinettet blir delt, og deler av friluftsområdet går tapt. I de statlige planene settes det av et fond til kompensasjon for tapte interesser for friluftslivet. Etter planene skal situasjonen for idrettsanleggene være tema under grunnervvervsprosessene etter vedtak av plan.

Interessegruppa for friluftsliv jobber med forslag til nye friluftslivstiltak som kompensasjon for tap for friluftslivet som følge av vei og bane. Det må en større innsats til fra kommunen, frivillige, grunneiere og næringsliv for å legge til rette for nye friluftslivstiltak i Hole. Dagens stisituasjon som blir berørt må kartlegges og det må utarbeides forslag om nye friluftslivstiltak. Nye friluftslivstiltak må prioriteres og realiseres.

4.4 Skole

Hole ungdomsskole

Utbygging av HUS er under planlegging.

Det vurderes å bygge ut HUS med en liten idrettshall istedenfor gymsal. Ved endringer må ny ballbane etableres. Ved valg av spillemiddelfinansiert idrettshall må dette begrunnes i behov og tilrettelegging for allmenheten.

Det er forventet rehabiliteringsbehov for ballbingene på skolene. Andre nærmiljøanlegg vil i perioden også ha slitasje, og det bør vurderes løpende behov for rehabilitering.

5. Resultatvurdering av forrige plan

5.1. Anlegg som har fått tildelt spillemidler i planperioden 2013-2019

Beskrivelse	Sted	Søknads år	Anleggstype	Status
Rehabilitering av Orienteringskart	Kleivstua	2018	Orienteringskart	utført
Lys til gressbane Svendsrud	Sentralidrettsanlegget Svendsrudmoen	2017	Fotballbane	Utført
Rehabilitering av ballbinge	Røyse barneskole	2016	Ballbinge	Innvilget – men utsatt
Kunstgressanlegg 11er Svendsrud	Sentralidrettsanlegget Svendsrudmoen	2016	Fotballbane	Utført
Kunstgressanlegg 7er Svendsrud	Sentralidrettsanlegget Svendsrudmoen	2016	Fotballbane	Utført
Garasje/Driving Range	Tyrifjord golfbane	2016	Golfbane	Utført
Taubane på Vik skole	Vik barneskole	2015	Flerbruksområde	Utført
Kleivhallen	Sundvollen oppvekstsenter	2015	Fleridrettshall	Utført
Vik - nærkart	Vikåsen	2015	Orienteringskart	Utført
Greinehytta på Krokskogen	Greinehytta	2015	Dagsturhytte	Utført
Jørgen hytta	Jørgen hytta	2014	Dagsturhytte	Utført

Søknadsprosessen for spillemidler tar gjerne et halvt år. Søker må ha egenfinansiering og forskuttere spillemidler. Det har tatt 1-3 år å få utbetalt spillemidler de siste årene. For enkelte anlegg har Hole kommune forskuttert spillemidler. Det kan være utfordrende for idrettslag å forskuttere spillemidler.

5.2. Behov som ble meldt i forrige plan og status i planperioden

Behov i forrige plan som er løst	Status
Behov for hallkapasitet i Kleivhallen og Holehallen	Hallstyret har fordelt treningstid til alle søkere
Behov for kunstgressanlegg	Kunstgressanlegg 7er og 11er realisert
Behov for å løse mulig konflikter mellom brukergruppene turgåere og syklist	Ikke store konflikter. Sykling har i perioden blitt anerkjent som friluftsliv og blitt gitt de samme rettighetene som turgåere om ikke annet er bestemt.
Behov for anlegg for beachhåndball	Realisert på Svendsrudmoen
Behov for anlegg for klatring	Realisert i Hønefoss Arena
Behov for anlegg for skating	Realisert i skatehall ved Kjellerbergsenteret
Behov for anlegg for sykkelcross	Realisert i sykkelbane på Vik skole

Behov i forrige plan som videreføres	Status
Behov for merking av stier og løyper	Videreføres
Behov for nye stier i nærturterreng og gjerne langs vann	Videreføres. I perioden er flere løyper og stier i marka merket på ny, det er også gjort noen justeringer på stinettet. Det samme gjelder Pilegrimsleden.
Behov for mest mulig lik skilting av merking av stier og løyper.	Hole kommune stiller krav om bruk av Merkehåndboka
Vedlikeholds utfordringer med flere eksisterende anlegg	Videreføres
Behov for partnerskapsavtale med bygdas største lag	Hole kommune har inngått partnerskapsavtale med Idrettslaget Holeværingen
Behov for samarbeide med frivillige	Videreføres. Det er inngått samarbeidsavtale med Hole Idrettsråd og kommunen arbeider med frivillighetspolitikk
Ønske om gondolbane mellom Sundvollen og Kleiva	Ikke realisert

6. Beskrivelse av nåsituasjonen for kommunen

Beskrivelse av nåsituasjonen for anlegg og idrettslag er ikke uttømmende.

Idrettslag

Idrett er den største organiserte fritidssyssele i Hole og legger til rette for mye fysisk aktivitet, særlig blant barn og unge.

Idrettslaget Holeværingen, med flere aktiviteter

Idrettslaget Holeværingen er vårt største idrettslag. Fotball, håndball, langrenn, innebandy, allidrett og aerobic er favnet innunder Holeværingen.

Fotball

Idrettslaget har rundt 40 lag. Det trenes fotball på gressbanene i Sundvollen, i Helgelandsmoen næringspark og på Svendsrud sentralidrettsanlegg. Sentralidrettsanlegget har også 11-er og 7-er kunstgressbaner. Fotball er også en helårsidrett for flere lag. Det trenes nå også fotball inne i Holehallen og Kleivhallen.

Håndball

Idrettslaget har aldersbestemte lag og seniorlag. Det spilles håndball i Kleivhallen og Holehallen. Det er ofte kamper i hallene i helgene.

Flere spiller også beachhåndball på de to beachhåndballbanene på Svendsrud sentralidrettsanlegg.

Langrenn

Skigruppa har klubbhuset i Kleiva som base. Det er etablerte 2/3/5/10 km - runder.

Skigruppa har også barmarkstrening både ute og inne med bla. rulleski og styrketrening.

Allidrett

Allidretten er et tilbud for de minste barna, fra 4-6 årsalderen. Det er varierte og allsidige aktiviteter som gir barna et godt utgangspunkt for å kunne delta i flere idretter senere.

Aerobic

Aerobice trener to dager i uken i gymsalen på Hole ungdomsskole

Innebandy

Idrettslaget har innebandylag for barn født 2012 - 2007, født 2006- 2003 og seniorlag 16 år+ som trener i Kleivhallen.

Golf

Idrettslaget Holeværingen har en barnegolfgruppe som spiller på Storøya.

Tyrifjord golfklubb

Golfklubben har en 18 hullsbane med driving-range på Storøya. Klubben har et tilhørende korthulls treningsområde og en liten aktivitetspark. Klubbhuset har kafe og butikk. Banen er kjent for sin beliggenhet og for å gi en av landets beste golf- natur og spilleopplevelser. Klubben har spillere i alle aldre og har bidratt til at golf har blitt en folkesport.

IL Hole Cykle klubb

Sykelklubben er en breddeklubb. Klubbens overordnede mål er å skape tilstrekkelig motivasjon for å trene og holde seg i form. Klubben har laget sykkelbanen på grusbanen på Vik skole. Sykelklubben har planer for videreutvikling av banen. Sykelklubben bruker etablerte stier og veier.

Krokskogen Cykleklubb

Sykelklubben er en breddeklubb med fokus på å fremme sykkelglede for alle, gjennom fine opplevelser i skog og terreng. Sykelklubben bruker etablerte stier og veier.

Ringerike Svømmeklubb

Svømmeklubben har treningsgrupper for alle nivå og aldre i Ringeriksbadet.

Ringerike O-lag

Dette er en spesialklubb for orientering med aktiviteter i Ringerike, Hole og Jevnaker. Laget har utviklet mange kart som sine anlegg. Ringerike o-lag tilbyr fri nedlasting av orienteringskart til privat bruk.

Sollihøgda ski og salongskytterlag

Ski og skyting på Sollihøgda

Flere idrettslag er regionale og har medlemmer fra flere kommuner som;

Ringerike turnforening

Turning i aldersbestemte grupper i Hønefoss arena

Ringerike klatreklubb

Egenorganisert klatring og kurs i Hønefoss arena

Ringerike ishockeyklubb

Bredde- og eliteklubb med treninger i Schjongshallen

Store idrettsanlegg

Kleivhallen, Holehallen og gymsalene ved skolene

Idretten fyller opp Kleivhallen og Holehallen helt mandag til torsdag på ettermiddag og kveld og delvis på fredager. Hallene brukes til cup og annen idrettsaktivitet i helgene. Gymsalene i skolene brukes også av idretten. Gymsalene har en del ledig kapasitet.

Holehallen eies og driftes av Idrettslaget Holeværingen.

Kleivhallen og gymsalene ved Røyse, SOS og Vik skole eies av Hole kommune.

Gymsalen på Vik skole har en skjør delevegg som gjør at salen ikke er egnet for ballspill av voksne, eller annen tøff bruk mot vegg.

Tyrifjord skole har gymsal.

Svendsrud idrettsplass og baner

Det er både gress- og kunstgressbaner på Svendsrud. Banene brukes hovedsakelig til fotball. Området rundt kunstgressbanen er rensed for gummigranulat, og det jobbes med planer for forebyggende tiltak mot spredning av gummigranulat. Svendsrud idrettsanlegg har også bane for beachhåndball.

Parkeringsplassen ved Svendsrud idrettsanlegg er utbedret for å øke trafikksikkerheten.

Storøya Golf

Tyrifjord golfklubb har 18 hulls golfbane på Storøya. Golfklubben arbeider med planer for fornyelse av flere hull for å tilpasses dagens spillestil som har en bredere spillergruppe enn tidligere.

Ringeriksbadet

Ringeriksbadet har svømmebaner, stupebrett, varmtvannsbasseng og babybasseng. Badet brukes både til skolesvømming, av svømmeklubben og til lek og rekreasjon. Ringeriksbadet driftes i samarbeid mellom Hole og Ringerike kommune.

Hønefoss Arena

Hønefoss Arena har flere flerbrukshaller, turnhall og klatrevegg. Halltiden på kveld og helg leies ut av Ringerike kommune. Flere fra Hole deltar i aktivitet i Hønefoss arena. Det er svært lang venteliste for å delta i turnhallen, som er den eneste i Ringeriksregionen. Hønefoss Arena driftes i samarbeid mellom Jevnaker, Ringerike og Hole kommune.

Hinderløype på Helgelandsmoen

Hønefoss bootcamp har videreutviklet den militære hinderløypen i Helgelandsmoen leir til å bli et av de beste OCR anleggene på Østlandet. Hinderløypen brukes både til trening og konkurranse. Det arrangeres konkurranser i hinderløype som kvalifiserer til EM deltagelse i OCR. Konkurransene åpner for deltagelse på alle nivåer og er blant større arr OCR er en av de raskest voksende idrettene i Europa. Alle kan bruke anlegget utenom organiserte treninger mot en liten avgift.

Uorganisert aktivitet

Mange er fysisk aktive uten å være en del av organisert idrett. Uorganisert aktivitet gjennom turgåing, ski, sykkel og løping er utbredt. Lokale løp som Hytteplanmila, Ringeriksmaraton og framveksten av sykkeløp og skirenn motiverer mange både uorganiserte og organiserte til fysisk aktivitet. Både idretten og friluftslivets organer driver holdningsskapende arbeid for å stimulere til fysisk aktivitet for helse og trivsel.

Skating og sparkesykkel

Skating og sparke sykling bruker mye av de samme type elementer og anlegg. Stadig flere bruker sparkesykkel. Det er også et voksende skatemiljø på Ringerike. Hole ungdomsfrivilligsentral har laget et skate- og sparkesykkelanlegg i et lagertelt på Kjellerbergsenteret. Denne skatehallen er mye brukt og holdes åpen flere ganger i uken av brukere over 18 år og foresatte. Skatehallen er også åpen når det er fritidsklubb. Det er usikkert hvor lenge skatehallen får holde til i lagerteltet. Det er Hole Ungdomsfrivilligsentral som leier lagerteltet.

Ballbinge

Det spilles en del fotball på de etablerte fotballbanene utenom organiserte treninger. Det er også ballbinger på Røyse, SOS, Vik skole og Sollihøgda barnehage som brukes til ulik ballaktivitet. En arbeidsgruppe tilknyttet boligområdet Gomnes arbeider med planer for en ballbinge på Gomnes.

Langrenn

Skiforeningen kjører løyper i løypenettet som binder Krokskogen og Nordmarka sammen. Løypelaget kjører løyper nede i bygda og i Kleiva. De er avhengige av løypemaskiner for å lage løyper. Det er høy bruk av skiløypene.

Skøyter om vinteren

Mange går på skøyter på fjorden når isen tillater det. Det er flere private initiativ til brøyting av fjordisen. Det blir også periodevis laget skøyteis på skolene. I Øvre Steinsåsen har velforeningen laget en is som mange har brukt.

Kano og kajakk

Stadig flere padler på fjordene i kano og kajakk. Kajakklubben har et naust i Sundvollen.

Sykling

Mange sykler utenom organisert idrett. Det sykles på etablerte stier og veier. Det er fri ferdsel for sykling på stier og vei på lik linje med turgåing. Stadig flere bruker også el-sykkel. Det er få brukerkonflikter mellom syklistene og turgåere per i dag. Merking av stier er til stor hjelp for syklistene.

Løping og turgåing

Mange løper eller går tur på stier og veier. Merking av stier er til stor hjelp. Det er et viktig folkehelseiltak å ha tilgang til turløyper i nærheten av boområder.

Rulleski

Gang- og sykkelstier og mindre trafikkerte veier brukes til rulleski. Særlig er Røyse mye brukt til rulleskirunder.

Treningsstudio

Mange er tilknyttet et treningsstudio og trener der i egen regi.

Store medlemsorganisasjoner som legger til rette for uorganisert aktivitet;

DNT

Skiforeningen

Idrettslaget Holveværingen/Løypelaget

Friluftsliv på fjorden

Med Holes store fjorder er det også mange som bruker vannet og strendene til idrett og friluftsliv. Det er flere anlegg tilknyttet fjorden. Det er bryggeanlegg flere steder både i Steinsfjorden og Tyrifjorden.

Stier og skiløyper

Det er mange stier i Hole både nede i bygda og i marka, og det kjøres skiløyper om vinteren. Stier og løypenettet er i størst grad utviklet av frivillige krefter. Dette arbeidet er svært viktig med tanke på å få flest mulig til å bruke Marka, sommer som vinter. Tilgang til stier i natur- og kulturlandskap er en ikke-fornybar ressurs.

Det er et godt utviklet og merket stinett i Bymoen og Mosmoen. Helgelandsmoen militærleir har bidratt til utvikling av dette turområdet. Dette er et stort nærturområde på Røyse. Mange reiser også hit for å bruke stiene. Det er også en merket tur rundt Storøya. Det finnes flere stimuligheter som ikke er merket, som i Gjessvoldåsen og utover Lemostangen.

Løypelaget under idrettslaget Holveværingen lager skiløyper nede i bygda. Løypelaget har ryddet flere traseer. Særlig nevnes den mye brukte Kongoløypa som starter ved toppen av Steinsbakken og går langs jordet/under Steinsåsen bort til Brenna/Urskleiva ved Selte.

Den Gamle Bergenske kongevei

Den Bergenske Kongevei over Krokskogen i Hole er en svært godt bevart og tidstypisk vei fra begynnelsen av 1800-tallet. Veien var en del av hovedveien mellom Kristiania og Bergen fram til 1858. Veien går

gjennom et landskap som er lite endret siden veien var en del av hovedveinettet i Norge, og kulturmiljøet forteller om en del av vår ferdselshistorie. Venneforeningen Krokkleiva har de siste årene lagt ned mye innsats for å restaurere veien opp Kleiva.

Krokstegen

I marka legger DNT Oslo og omegn og Skiforeningen ned en betydelig innsats i skilting, merking og vedlikehold av skiløypene og turstiene i Marka. DNT og skiforeningen har utviklet gode løsninger for turplanlegging som ligger på deres hjemmesider. Det er flere hytter i marka som kan benyttes til overnatting. Løypelaget legger ned tilsvarende innsats i treningsrundene i Kleiva med klubbhuset som knutepunkt for flere rundløyper med ulik lengde.

Kongens Utsikt

Stedet er kjent for sin utsikt over store deler av Hole og Ringerike. Det har fått sitt navn etter kong Karl Johan som besøkte stedet i 1832. Plattformen her er bygd opp med rekkverk og benker i 1880.

Stien ut til, og besøk av, Kongens utsikt er en av de mest brukte stiene i Hole. Det er satt opp teller sommeren 2019. Besøksprotoller kan tyde på besøkstall opp mot 5 000 i barmarksesongen. Det er et toalett ved parkeringen øverst i Kleiva som brukes av turgåere. Toalettet er preget av slitasje. Utsikten og stien ut dit har en egen venneforening. Den heter Utsiktens Venner.

Pilegrimsleden

Pilegrimsleden er merkede turveier basert på tradisjonen om å dra på pilegrimsvandring. Leden gjennom Hole er merket med pilegrimsmerker. Leden bindes sammen av blant annet kulturminner med tilknytning til middelalderen og Olavstradisjonen. I middelalderen var Olav den helliges grav i Nidaros det største pilegrimsmålet i Norden. Viktige kulturminner som kan oppleves langs leden i Hole er Bønsnes og Hole kirke, Frøyshov gravfelt, Halvdanshaugen og Mo gård, der eventyrsamleren Jørgen Moe er født. Det er voksende interesse for pilegrimsvandring, særlig blant utenlandske vandrere. Ca. 400 går pilegrimsleden gjennom Hole hver sommer.

Anleggssituasjonen på skolene;

Skolen spiller en sentral rolle for idrett og fysisk aktivitet. Skolen samler alle barn og unge og har derfor stor påvirkning på holdninger gjennom kroppsøvningsfaget og lek i friminutter.

Kroppsøvningsfaget gir stimulans til fysisk aktivitet og legger grunnlaget for regelmessig fysisk fostring. Grunnskolen tar hånd om barna i en viktig periode for utvikling av fysiske ferdigheter og egenskaper. Barneskolealderen er en svært viktig tid for utviklingen av motoriske ferdigheter. Dette gjelder spesielt i 10 - 12 årsalderen. Ungdomstiden er en brytningstid der skolearbeid og nye/andre interesser generelt fører til mindre fysisk aktivitet. Frafallet i idretten er også betydelig i denne gruppen. Egnede arealer er en forutsetning for fysisk aktivitet. Kommunene har et særlig ansvar for å legge til rette utemiljøer slik at fysisk aktivitet kan drives i henhold til læreplaner.

Alle skolene har gymsaler. SOS har Kleivhallen flerbrukshall som sin gymsal. Skolene har uteområder som er tilrettelagt for lek og idrett.

Det er skateramper på flere av skolene. Disse er så dårlig vedlikeholdt at de knapt er i bruk.

Ungdomsskolen har fysisk aktivitet som valgfag.

Alle skolene har ballbaner.

7. Vurdering av aktivitet og fremtidige behov

Vurderingen av aktivitetssituasjonen er ment som et grunnlag for synliggjøring av behov for anleggsutvikling. Det er sannsynlig at det også er behov for anleggsutvikling som ikke er en del av planen. Ulike grupperinger kan ha planer eller behov for anleggsutvikling uten at de deltatt i planprosessen. Nye anleggsbehov kan komme av blant annet;

- Ønske om lengre sesong/helårsidrett
- Flere brukere av anlegg
- Nye muligheter og behov for høyere aktivitet på anlegg
- Skiftende aktivitetstrender
- Nye idretter og idrettsgrener
- Uteaktivitet blir innendørsaktivitet
- Medlemsvekst

Behov stier og løyper

Det er mange stier og løyper i Hole. Grad av utforming og merking varierer veldig. Det er et ønske å legge til rette for merking og utvikling av stinettet, både for sommer- og vinterbruk. Folkehelseperspektivet peker i retning av behovet for nærstier og merkede runder der folk bor. Det er mange stier som allerede er på plass, men flere steder mangler merking. Stinettet i aksene Helgelandsmoen – Svendsrud – Lemostangen – Gjessvoldåsen – Sundvollen – Krokskogen – Storøya har potensial til å merkes bedre og knyttes sammen via boområder. Det er flere grøntdrag som er viktige nærturområder. Det er behov for mer merking av rundturer nær boområder og merking av mulighetene for å bruke stinettet for lengre turer gjennom bygda på tvers. Dette krever planlegging av friluftslivets ferdselsårer i samarbeide mellom frivillige krefter, grunneiere og kommune.

Det bør etterstrebtes mest mulig lik merking av stier og løyper etter Merkehandboka for å lette bruk og kommunikasjon.

Forventet tilflytning til Hole og arealplan gir økt utbygging. I utbyggingen bør areal sikres til grønne lunger med aktivitetsfremmende anlegg for idrett og friluftsliv. Stinettet bør planlegges inn i ny bebyggelse med snarveier og smett for å øke mulighetene for aktiv transport.

Ved vedtak av planer for vei og bane er det behov for nye stier og friluftstiltak som kompenserer for tapte interesser for friluftslivet.

Behov for kart

Kart er grunnlaget for orienteringsidrett, friluftsliv og fysisk aktivitet for alle. Det finnes flere kartbaser som Ringerike O-lag, UT.no, Skiforeningen, kommunens kartsider og flere. Det er ikke laget egne samlede sti og løypekart for Hole.

Ringerike O - lag

Ringerike O lag har behov for løpende revidering av kartbasen. Kart som blir berørt av planer for vei og bane må erstattes. O-laget melder særlig behov for revisjon av o-kart Vik i 2024.

Skiforeningen

Skiforeningen kjører løyper i løypenettet som binder Krokskogen og Nordmarka sammen. Skiforeningen melder behov om tilskudd til drift av løypenettet.

Løypelaget i idrettslaget Holeværingen kjører løyper nede i bygda og i Kleiva. Interessen for langrenn er i vekst. Det er mye aktivitet i ILHs klubbhus i Kleiva. Idrettslaget Holeværingen arbeider med planer for utvidelse av klubbhuset.

Innspill fra Idrettslaget Holeværingen om klubbhus for langrenn;

- Dagens klubbhus ble etablert for gjennomføring av junior NM på ski i 1995. Huset består av to brakker og var ment å rives etter NM. Klubbhuset er mye brukt. Det er behov for rehabilitering og påbygg til klubbhuset.
- Rulleskianlegg/rullestolanlegg i Nymoen/ Bymoen/ Helgelandsmoen med utgangspunkt i Svendsrud sentralidrettsanlegg. Her kan vi samle både Handicapidrett, langrenn, løp og mosjonister i felles trasé på en trygg måte og til felles glede.
- Omlegging av lysløyper på Kleiva:

Dagens løypetrasé krysser veier i området på Kleiva på flere steder. Det forslås å legge om løypene slik at de i all hovedsak kommer på nordsiden av dagens stadion/Klubbhus. Det vil kunne lages løyper som er godt tilpasset alle aldre fra 6 år og til senior. Skiløyper bør etableres med lys. Lysløypene bør samtidig knyttes sammen med lysløypeanlegget på Sollihøgda slik at det kan bli et sammenhengende lysløypenett fra Kleiva til Sollihøgda.

- Snøkanonanlegg på Kleiva.

Et snøkanonanlegg på skistadion og i en av de korte traseene på Kleiva vil sikre en tidlig start på sesongen og gode treningsmuligheter for både aktive i langrennsgruppa og mosjonister allerede i slutten av november.

- Skicross/Skileik på Kleiva.

Det er behov for et belyst lekeområde for ski og sykkel på Kleiva. Dette kan for eksempel legges til området ved hoppbakken. Naturen her er godt tilpasset formålet.

Fotball

Fotballbanen i Helgelandsmoen næringspark står i fare for å bli omregulert i statlig plan for vei og bane gjennom Hole. Idrettslaget Holeværingen har brukt denne banen som treningsbane helt siden den ble laget og området var militærleir. Hvis denne fotballbanen blir borte, blir det behov for å etablere bane et annet sted for å dekke behovet. De som bor i Sundvollen har minst tilgang til fotballbane idag. Sundvollen bør derfor vurderes som område for den neste fotballbanen i Hole. Det bør være kort vei for barn og unge til trening. Det er ikke hensiktsmessig dersom alle som skal spille fotball må skysses til sentralidrettsanlegget på Svendsrudmoen.

Boligområder med lang avstand til ballbaner har behov for anlegg for ballspill. Frivillige krefter jobber med å dekke behovet for ballbane på Gomnes. Tennisbanen på Gomnes er preget av elde og ikke i bruk. Tennisbanen søkes gjort om til ballbinge.

Svendsrud idrettsplass og baner

Området som er regulert til idrettsplass på Svendsrud er fylt ut. Hvis det skal lages nye idrettsanlegg på Svendsrud kan det bli behov for mer areal og omregulering av området. Det er også et spørsmål om flere idrettsanlegg bør samles på Svendsrud eller om nye idrettsanlegg bør plasseres nærmere

boområder. Det kan være driftsmessige fordeler ved å ha idrettsanlegg samlet. Samtidig er det mer brukervennlig for allmenheten og miljøet å ha tilgang til eksempelvis fotballbaner nær boområder.

Parkeringsplassen ved Svendsrud idrettsanlegg er utbedret for å øke trafikksikkerheten. Det er høyt trafikkpress ved Svendsrud idrettsplass. Idrettsanlegget bør ikke utvides uten at det settes av areal til mer parkeringsplasser.

Innspill fra Idrettslaget Høleværingen om Svendsrud idrettsanlegg;

Reguleringsplan

· Ved utvidelse av sentralidrettsanlegget er det behov for en ny reguleringsplan. Ved utvidelse av sentralidrettsanlegget vil det være behov for å utvide også parkeringsarealet.

Turnhall

- Behovet for fasiliteter for turn er stort i vår region. Kapasiteten i turnhallen i Hønefoss Arena er fylt opp. Det er behov for flere turnanlegg.

Flerbrukshall:

Innendørskapasitet for håndball, fotball og langrenn er fylt opp i ukedagene. Det er behov for ny flerbrukshall. En ny flerbrukshall bør også inneholde kontor og møterom for administrasjonen i klubben.

- Det er behov for tilrettelegging for e-sport i flerbrukshall eller i dagens klubbhus.
- Hinderløype:

Hinderløype er nødvendig for å erstatte hinderløype som går tapt ved ny vei og bane ved etablering av ny vei og bane gjennom Helgelandsmoen.

Storøya Golf

Tyrifjord golfklubb har behov for å fornye deler av sin 18 hulls golfbane på Storøya. Golfklubben arbeider med planer for fornyelse av flere hull for å tilpasses dagens spillestil. Planene det jobbes med vil kunne gi enda bedre spilleopplevelse uansett ferdighetsnivå. Dagens spillergruppe spiller på et bredere nivå enn det golfbanene typisk ble laget for tidligere. Tilpasning til en bredere spillergruppe vil kunne sikre klubben og banen en bærekraftig utvikling.

Vedlikeholdsutfordringer med eksisterende anlegg

Idretten melder også om økonomiske vedlikeholds utfordringer med flere eksisterende anlegg. Det er ofte lettere å samle midler til etablering av anlegg enn drift. Ved etablering av anlegg lages det, der det søkes spillemidler, en driftsplan for hele anleggets levetid. Ofte ser en likevel at rehabiliteringsbehov og driftsutfordringer blir større enn det man ser for seg ved etablering av anlegg.

Region Ringerike

Større anlegg sees i regional sammenheng når det gjelder Jevnaker, Hole og Ringerike. Dette gjelder kunstianlegget på Jevnaker, Ringeriksbadet i Hole og en flerbrukshall i Ringerike. I anlegg knyttet til

marka er det naturlig å tenke Bærum inn i et regionalt samarbeid. Interkommunale anlegg blir automatisk prioritert i spillemiddelordningen.

Mulig utvidelse av Hole ungdomsskole

Ved en utvidelse av Hole ungdomsskole er et at behovene fornying av gymsal. Gymsal bør vurderes laget som idrettshall som også blir tilgjengelig for bruk av organisert idrett. Hvis anlegget blir tilgjengelig for organisert idrett kan det søkes spillemidler til idrettshallen, gitt at målene er tilpasset idretten.

8 Handlingsplan

Legge til rette for at ungdom står lenger i organisert idrett

For kommende planperiode foreslås å bruke kommunale virkemidler til å særlig legge til rette for at ungdom blir lengre i organisert idrett. I retningslinjene for kommunens idrettsmidler skal det stilles krav til søker om ungdomsmedvirkning og planer for å jobbe med at ungdom holder på med idrett og fysisk aktivitet lengre.

Ressurser prioriteres til barn og unges aktivitet på fritiden, for å fremme idrett og fysisk aktivitet.

Friluftsliv

Det legges til rette for ny merking og utvikling av stinettet, både for sommer- og vinterbruk, som erstatning for ferdselsårer for friluftslivet som blir berørt av vei og bane. Interessegruppa for idrett og friluftsliv har i 2019 startet opp med å kartlegge dagens stier og forslag til nye sti og løypeforslag. Det lages en helhetlig plan for nye ferdselsårer for friluftslivet. Planlegging, rydding og merking av friluftslivets ferdselsårer gjøres i samarbeide mellom frivillige krefter, grunneiere og kommune. Stinettet og løyper planlegges inn i ny bebyggelse med snarveier og smett, for å øke mulighetene for aktiv transport. Det er et mål å få til muligheter for rundløyper med varierende vanskelighetsgrad i nærheten av boområder. Økonomiske rammer gis i eventuell avtale mellom FRE16 og Hole kommune om kompensasjon for tap av interesser for friluftslivet.

Til arealplanlegging spilles det inn behov for å sikre areal til grønne lunger med aktivitetsfremmende anlegg for idrett og friluftsliv. Arealplanlegging av boområder må også legge til rette for korridorer og krav om merking som fører til friluftsliv, stier og løyper.

Bruk av Merkehandboka

Merking av friluftslivets ferdselsårer skal følge Merkehandboka for å få mest mulig enhetlig merking.

Vedlikehold av eksisterende anlegg

Anleggseiere oppfordres til å holde anlegg vedlike. Ved rehabilitering av anlegg bør mulig bruk av spillemiddelordningen vurderes. Tilskuddsmottakere oppfordres til å synliggjøre vedlikeholdsbehov og å arbeide med finansieringsplaner som sonderer mulighetene for egenfinansiering, sponsorinntekter og kommunale tilskudd. Kommunen har vedlikeholdsplan over egne bygg og anlegg.

Samarbeidsavtaler

Avtaler mellom Hole kommune og idrettslaget Holeværingen og Idrettsrådet rulleres og holdes levende.

Samarbeide med frivillige

Det er et særlig mål i kommunens overordnede planverk å fremme frivillighet og deltakelse ved å mobilisere lokalsamfunnets ressurser. Det søkes aktivt samarbeide med frivillige krefter.

Sykkelbane på Vik skole

Det legges til rette for videreutvikling av sykkelbane på Vik skole

Samarbeide mellom idrett og skole

Det bør i planperioden være dialog om ulike former for samarbeide mellom idrett og skole, som kan passe inn i SFO, og aktivitet som kan falle innenfor skolens rammeplaner.

Virkemidler for anleggsutvikling

Hole kommune har ikke en egen budsjettpost for anleggsutvikling. Til enkelte anlegg har Hole kommune gjennom Formannskapetets disposisjonsfond brukt midler til anlegg og forskuttert spillemidler.

Hole kommune finansierer egne anlegg. Hole kommune kan i enkelte tilfeller være med å finansiere deler av andres anlegg eller å forskuttere spillemidler. Slike ordninger vurderes etter søknad. Søknad om støtte må beskrive; behov, plan for gjennomføring, plan for finansiering av bygg og drift, egnet dugnad, egenfinansiering/sponsorer og spillemidler. Større søknader blir en del av årlig budsjettprosess. Mindre søknader kan legges fram for Formannskapet.

Årlig handlingsprogram for anlegg og planlagt gjennomføring

Det årlige handlingsprogrammet er prioritering av spillemiddelsøknader for kommende år. Det årlige handlingsprogrammet rulleres vanligvis etter egen politisk sak i november/desember.

Hole kommune har i Levekårsutvalget 19. november vedtatt handlingsprogrammet for 2020 med søkere om spillemidler;

Ordinære anlegg;

1. Rehabilitering av golfbanen, spillemidler kr 1 623 000

Nærmiljøanlegg;

1. Ballbinge Gomnes, spillemidler kr 300 000

Langsiktig del

Upprioritert liste over anlegg det er behov for å realisere på sikt

Reetablering av gondolbane mellom Sundvollen og Kleiva

Sti og løypekart

Utvikling og sammenknytning av stier og løyper

Reguleringsplan for Svendsrud idrettsanlegg

Utvidelse av parkeringsareal på Svendsrud

Varmestue/Klubbhus for langrenn på Kleiva

Skicross/Skileik på Kleiva

Omlegging av lysløyper på Kleiva

Kunstsøanlegg på Kleiva

Turnhall

Flerbrukshall

Innendørs regionsanlegg for fotball

Tilrettelegging for e-sport

Hinderløype

Rulleski/rullestolløype

Kunstgressbane

Nytt lysanlegg på Kleiva

Sentrale begreper og definisjoner - vedlegg

Idrett

Med idrett forstås aktivitet i form av trening, eller konkurranse i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet

Med fysisk aktivitet forstås egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.

Friluftsliv

Friluftsliv er opphold og fysisk aktivitet i friluft, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser. Kulturdepartementet har valgt å la friluftsliv inngå i begrepet fysisk aktivitet.

Idrettsanlegg

I spillemiddelfordelingen opererer departementet med tre klassifiseringer av idrettsanlegg; nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonalanlegg

Nærmiljøanlegg

Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig som liggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg.

Anleggene eller områdene skal være fritt allment tilgjengelige for egenorganisert fysisk aktivitet, primært for barn og ungdom, men også for lokalbefolkningen forøvrig.

Ordinære anlegg

Ordinære anlegg er de tilskuddsberettigete anlegg som kommer frem av Kulturdepartementets publikasjon V-0732 *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*. De ordinære tilskuddsberettigete anleggstyper er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten. De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.

Nasjonalanlegg

Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstillende tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Ordningen er meget begrenset, og det er Kulturdepartementet som etter uttalelsene fra Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) gir et anlegg denne statusen.

Friluftsområder og friområder

Begrepet Friluft- og friområder blir ofte brukt som fellesbetegnelser på grønne områder som er tilgjengelige for allmennhetens frie ferdsel.

Folkehelse

Folkehelse er en betegnelse for befolkningens helse. Folkehelsearbeid er samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme folkehelsen. Det innebærer å svekke de forhold som medfører helserisiko og styrke det som bidrar til bedre helse. Idrett og fysisk aktivitet forebygger god folkehelse.

Planprosessen - vedlegg

Planprogrammet med føringer for innhold og disposisjon er vedtatt i Leverkårsutvalget.

Det ble opprettet en arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide planen.

Arbeidsgruppen har bestått av;

Tyri fjord Golfklubb - Derek Crawford

IL Hole Cykleklubb – Frode Kvernhaugen

Leder av interessegruppa for idrett og friluftsliv - Gjermund Røkke

Idrettslaget Holeværingen - Claus Perlt og Eivind Jensen

Hole Idrettsråd– Evy Olsen Asekjær og Lars Winther

Prosjektleder Håvar Austgard

Arbeidsgruppen har hatt 3 møter. Idrettslag som ikke er direkte representert er også kontaktet, og det er åpnet for å komme med innspill.

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Ingri Thingelstad	22.04.2020	FA - L32	20/703

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
001/20	Navneutvalget	PS	31.03.2020
008/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020

Lokal adresseforskrift i Hole kommune

Rådmannens forslag til vedtak

I henhold til Lov om stadnamn, Forvaltningsloven og Hole kommunes delegasjonsreglement legges forslag til «Lokal adresseforskrift for Hole kommune» ut på høring av Levekårsutvalget, etter anbefaling fra Navneutvalget.

Navneutvalget - 001/20

31.03.2020

Møtebehandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK - Navneutvalget:

I henhold til Lov om stadnamn, Forvaltningsloven og Hole kommunes delegasjonsreglement legges forslag til «Lokal adresseforskrift for Hole kommune» ut på høring av Levekårsutvalget, etter anbefaling fra Navneutvalget.

Sammendrag

Det er ønskelig å få vedtatt en lokal adresseforskrift for Hole kommune, i hovedsak for å få stadfestet hva Navneutvalgets oppgaver er som navnemyndighet og hva administrasjonens oppgave er som adressemyndighet.

Saksopplysninger

I 1998 ble «Navneutvalget» oppnevnt av Formannskapet. I henhold til Hole kommune sitt delegasjonsreglement er «lov om stadnamn» underlagt Levekårsutvalget.

I dag behandler Navneutvalget forslag om nye veinavn, legger disse ut på høring og sender over forslag til veinavn til Språkrådet for tilråding om skrivemåte før navnet andregangsbehandles i Navneutvalget, og så sluttbehandles i Levekårsutvalget.

Det er ønskelig å få denne praksisen formalisert gjennom en lokal adresseforskrift, og få tydeliggjort administrasjonens oppgave som adressemyndighet og Navneutvalgets oppgave som navnemyndighet.

Den lokale forskriften er laget etter mal på lokale adresseforskrifter gitt av Kartverket.

Etter høringsperioden blir det lagt opp til endelig vedtak av forskriften i Kommunestyret, og så sendes den vedtatte forskriften inn til Norsk Lovtidend for kunngjøring.

Vurderinger

Administrasjonen finner at det er behov for en formalisering av den nåværende praksisen vedrørende tildeling adresser og nye veinavn. Den vedlagte lokale adresseforskriften legger til rette for en mer korrekt saksbehandling i henhold til lovverket, av både adresser og veinavn.

Konklusjon

Administrasjonen ber om at forslag til «Lokal adresseforskrift for Hole kommune» legges ut på høring.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Lov om stadnamn
Forvaltningsloven
Matrikkeloven
Delegasjonsreglementet til Hole kommune

Vedlegg:

Forslag til lokal adresseforskrift for Hole kommune

INNHold

Forskrift for navnsetting, adressering og adresseforvaltning for Hole kommune.

§ 1. Adressemyndighet

§ 2. Navnemyndighet

§ 3. Offisiell adresse

§ 4. Nærmere om adressemyndighetens og navnemyndighetens arbeid

§ 5. Prinsipp for valg av adressenavn

§ 6. Skilting

§ 7. Skiltenes plassering, materiale og utforming

§ 8. Klageadgang

§ 9. Ikrafttreden

Forskrift navnsetting, adressering og adresseforvaltning for Hole kommune.

Hjemmel: Fastsatt av Hole kommunestyre xx.xx.2020 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 101 om eiendomsregistrering (matrikkellova) § 21, jf. forskrift 26. juni 2009 nr 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) § 59 og lov 18. mai 1990 nr 11 om stadnavn.

§ 1. Adressemyndighet

Rådmannen v/ avdeling for Arel, byggesak og miljø er kommunens adressemyndighet. Adressemyndigheten er ansvarlig for adresseforvaltning i kommunen, og skal adressere i henhold til lov om eiendomsregistrering (matrikkelloven) og tilhørende forskrifter. Adressemyndigheten deler inn kommunens veinett i adresseparseller som saksforberedende arbeid for tildeling av offisiell adresse i form av adressenavn og -nummer.

§ 2. Navnemyndighet

Levekårsutvalget er navnemyndighet og har det overordnede ansvaret for navnsetting og gjør vedtak om skrivemåten av adressenavn etter reglene i lov 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn. Navneutvalget, et arbeidsutvalg oppnevnt av Formannskapet 04/03/1998 sak F-16/98, fremmer forslag til adressenavn. Navneutvalget behandler forslag om nye veinavn, legger disse ut på høring og sender over forslag til veinavn til Språkrådet for tilråding om skrivemåte før navnet 2. gang behandles i Navneutvalget, og så behandles for vedtak i Levekårsutvalget.

§ 3. Offisiell adresse

Med offisiell adresse menes:

- a) Veiadresse angitt av veinavn, adressenummer (husnummer) og ev. bokstav
- b) Matrikeladresse, angitt med gårdsnummer, bruksnummer og ev. festenummer og/eller undernummer dersom det er flere bygninger på samme eiendom.

Til offisiell adresse kan det også høre med et bruksenhetsnummer (bolignummer) dersom det er flere boenheter i den samme bygningen, og/eller et adressetilleggsnavn etter § 54 i matrikkelforskrift.

Statens kartverks "Adresseveileder" legges til grunn for tildeling av offisiell adresse.

§ 4. Nærmere om adressemyndighetens og navnemyndighetens arbeid

Ved innføring av veiadresser bestemmer adressemyndigheten hvilke veier som utgjør en adresseparsell. Inndeling i adresseparseller med angitt start- og slutt punkt vises på kartoversikt utarbeidet av adressemyndigheten.

Navnemyndigheten bestemmer navn og skrivemåte for de enkelte adresseparseller. Aktuelle lag og foreninger og enkeltpersoner i kommunen skal gis anledning til å komme med forslag til navn. Når adressenavn er bestemt, tildeles adressenummer av adressemyndigheten.

For nye bolig- og hyttefelt hvor veiadresser skal benyttes, bør adressering skje samtidig eller snarest etter godkjenning av plan, slik at ikke «tilfeldige» navn kommer i varig bruk.

§ 5. Prinsipp for valg av adressenavn

Følgende skal legges til grunn for valg av adressenavn:

- a) Navnet må passe inn i et samordnet system for adressering, også der veien krysser kommunegrensene
- b) Navnet må være unikt for kommunen, og bør heller ikke kunne forveksles med andre navn i kommunen eller nabokommunen Ringerike så lenge man har felles blålyssentral.
- c) Navnet bør bygge på den lokale navnetradisjon og bør passe på stedet.
- d) Navnene bør være varierte.
- e) Navnet må ikke virke støtende eller komisk.
- f) Navnet bør være lett å skrive og uttale.
- g) Navn på nålevende personer skal ikke brukes. Navn på avdøde personer eller fantasipersoner skal bare brukes når det er særlige grunner for dette.
- h) Skrivemåten skal bygge på den lokale uttalen og ellers følge gjeldene regler for skrivemåten av stedsnavn.

§ 6. Skilting

Kommunen er ansvarlig for oppsetting og vedlikehold av veiskilt og andre adressenavnskilt for kommunale og private veier. For riks- og fylkesveier har regionveikontoret dette ansvaret.

Enhver grunneier eller fester som får tildelt adressenummer til bygg eller eiendom i veiadresse, har plikt til selv å bekoste, sette opp og vedlikeholde nummerskilt og ev. nødvendige henvisningsskilt på eiendommen etter nærmere regler angitt i § 7.

For eksisterende bygg/eiendommer som får tildelt adressenummer i veiadresse, skal nummerskilt være oppsatt innen 6 mnd. etter at adressetildelingen er gjort kjent.

For nye bygg skal nummerskilt være oppsatt før bygget tas i bruk.

Adressemyndigheten kan føre kontroll med at ovenstående regler blir fulgt og gi de nødvendige pålegg.

§ 7. Skilting, plassering, materiale og utforming

Adressenummerskilt skal som hovedregel stå ca. 2,5 meters høyde over bakken, godt synlig ved inngangsdør.

Der det er vanskelig å se skiltet fra vegen, skal nummerskilt også settes på port eller særskilt stolpe i gjerdelinjen ved innkjørselen.

Adressenummerskilt og henvisningsskilt skal være av aluminium eller annet rustfritt og holdbart materiale. Adressenummerskiltene skal ha svarte tall og ev. bokstaver på hvit bunn.

Størrelsen på skiltene skal være i samsvar med skiltveilederen gitt i adresseveilederen utgitt av Statens kartverk.

Andre skilttyper kan, etter godkjenning av adressemyndigheten, benyttes. Slike skilt må også være av varig materiale, ha tydelige tall og ha god kontrast mot bakgrunnen.

§ 8. Klageadgang

Tildeling eller endring av adresse kan påklages i henhold til matrikkellova § 46.

§ 9. Ikrafttreden

Disse bestemmelser trer i kraft når de er vedtatt av kommunestyret og lovlig kunngjort.

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Lill Englund	24.04.2020	FA - U63	19/3153

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
009/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
015/20	Formannskapet	PS	13.05.2020

Søknad om ny skjenkebevilling - Onsakervika Camping AS

Rådmannens forslag til vedtak

1. Onsakervika Camping AS, org. nr. 923 557 741, innvilges skjenkebevilling for alkoholholdig drikk klasse 1 og 2 med lavere enn 22 % vol., ved avgrenset område ute ved Onsakervika Camping, Øvre Onsakervei 64, 3530 Røyse, fra 15.april til 15. oktober hvert år.
2. Som styrer godkjennes Mariana de Water, f. 13.07.88
3. Som stedfortreder godkjennes Torbjørn Slåtto, f. 05.03.71
4. Skjenking av alkoholholdig drikk (kl. 1 og 2) lavere enn 22 % vol. mellom kl. 09.00 og 21.00.
5. Bevillingen gis til 30.09.2024 som er fram til utløpet av ny bevillingsperiode for 2020-2024.
6. Bevillingsgebyr for 2020 settes til halvt minstegebyr, kr. 2650,-.

Sammendrag

Onsakervika Camping AS, org.nr. 923 557 741 er et nyopprettet selskap som driver tidligere Onsakervika AS org.nr. 994 288 032. De søker skjenkebevilling.

Saksopplysninger

Onsakervika Camping AS, org.nr. 923 557 741 er innvilget serveringsbevilling ved Onsaker Camping, Øvre Onsakervei 64, 3530 Røyse. Styrer er Mariana de Water, stedfortreder er Thorbjørn Slåtto. De søker nå om skjenkebevilling for alkoholholdig drikk kl. 1 og 2, lavere enn 22 % vol. ved avgrenset område ute. Stedet er en bade- og campingplass. De søker om å skjenke alkoholholdig drikk mellom kl. 09.00 og 21.00.

Bakgrunn for saken

For å få innvilget skjenkebevilling må det foreligge serveringsbevilling. Det må være en styrer og en stedfortreder som begge har bestått kunnskapsprøve om alkoholloven – skjenking. I tillegg skal vi innhente uttalelse fra Politiet og NAV, Sosialtjenesten.

Vurderinger

Vi har anmodet om uttalelse fra politiet jf. Alkohollovens bestemmelser på stedet, styrer og stedfortreder. Vi har anmodet om uttalelse fra sosialtjenesten.

Vi har mottatt uttalelser fra Politiet på stedet og stedfortreder som ikke har noen bemerkninger til stedet, styrer eller stedfortreder. Sosialtjenesten har muntlig formidlet at de ikke har bemerkninger til søknaden.

Stedfortreder, Thorbjørn Slåtto, f. 05.03.71 har bestått kunnskapsprøve om alkoholloven – skjenking. Mariana de Water skal ta kunnskapsprøven om alkoholloven – skjenking.

Det er vedtatt i Alkoholpolitisk handlingsplan at godkjenning av styrer og stedfortreder kan gjøres av administrasjonen. Det at styrer ikke har bestått kunnskapsprøven anses ikke å hindre innvilgelse av søknad om skjenkebevilling. På grunn av lang tid til neste sak i Formannskapet legger vi søknaden fram til politisk behandling nå.

Konklusjon

Saken er tilstrekkelig opplyst til at vedtak kan fattes.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m v §§ 1-4 a og b, 1-7 a,b,c,d, Hole kommunes alkoholpolitiske handlingsplan, Merknad til forskrift av 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk m v §11-2 og Forvaltningslovens bestemmelser.

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Lill Englund	30.04.2020	FA - U62	20/636

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
010/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
013/20	Formannskapet	PS	13.05.2020

Søknad om salgsbevilling for alkohol - Kolonial.no

Rådmannens forslag til vedtak

Levekårsutvalget anbefaler formannskapet å fatte ett av følgende vedtak:

1. Avslag - NAV Sosialtjenestens uttalelse tas til følge.
2. Innvilges - Se bort fra NAV Sosialtjenestens uttalelse.
  1. Kolonial.no AS, org. nr. 922 262 510, innvilges salgsbevilling for alkoholholdig drikk med høyest 4,7 % vol., ved hentepunkt eller hjemlevering i Hole kommune.
  2. Som styrer godkjennes Jon Kåre Stene, f. 03.03.81. Som stedfortreder godkjennes Mats Eigil Barlo, f. 29.08.84.
  3. Salgstid gis som fastsatt i Hole kommunes alkoholpolitiske handlingsplan, og er p.t.:
  4. Bevillingen gis til 30.09.2024 som er fram til utløpet av ny bevillingsperiode 2020 - 2024.
  5. Bevillingsgebyr for år 2020 settes til kr. 1700,-
Hverdager: kl. 08.00 - 20.00. Lørdager og dag før helligdag, unntatt Kr. himmelfartsdag 08.00 - 18.00. Det er forbudt å selge alkoholholdig drikk opp til 4,7 vol % (Gruppe 1) på søn- og helligdager, 1. og 17. mai. (Alkoholovens. § 3-7)
4. Bevillingen gis til 30.09.2024 som er fram til utløpet av ny bevillingsperiode 2020 - 2024.
5. Bevillingsgebyr for år 2020 settes til kr. 1700,-

Sammendrag

Kolonial.no AS, org. nr. 922 262 510 er en dagligvarebutikk på nett som leverer varer i Hole kommune. De søker salgsbevilling for alkoholholdig drikk med høyest 4,7 % vol., ved hentepunkt og hjemlevering i Hole kommune. De søker salgsbevilling for ny bevillingsperiode 2020-2024. De søkte salgsbevilling i september 2019. Søknaden ble behandlet og avslått i Formannskapet 23.10.2019, sak 037/19.

Saksopplysninger

Kolonial.no er en fullsortements dagligvarebutikk som driver nettsalg. Som en del av sortementet selger de alkoholholdig drikk med høyest 4,7 % vol. De må ha salgsbevilling i den kommunen de leverer varer ved hjemlevering og søker derfor nå salgsbevilling ved hjemlevering i Hole kommune.

Det er innhentet uttalelse fra Politiet i forhold til styrer og stedfortreder. Det er innhentet uttalelse fra NAV, Sosialtjenesten som har følgende uttalelse:

Levering av alkoholholdige drikkevarer på dør i Hole kommune på bakgrunn av netthandel vil bidra til økt tilgjengelighet samt være vanskelig å kontrollere i henhold til alkohollovens krav til kontroll av salg. Økt tilgjengelighet vet man bidrar til økt forbruk. Tilrettelegging for økt forbruk anses fra sosialtjenestens side som uheldig ut fra et barne- og familieperspektiv, samt et mer generelt folkehelseperspektiv. Spesielt gjelder dette de som er i risikozonen for å utvikle skadelig bruk /alkoholavhengighet.

Videre vurderer sosialtjenesten at det ved denne type handel vil være vanskeligere å kontrollere at den som har kjøpt varen oppfyller de krav som stilles ved kjøp av alkohol.

Ut fra overnevnte, vil sosialtjenesten ikke anbefale at det etableres handel med levering av alkoholholdig drikkevarer på dør i Hole kommune.

Bakgrunn for saken

For å få innvilget salgsbevilling må styrer og stedfortreder ha bestått kunnskapsprøve om alkoholloven – salg. Det kan ikke foreligge bemerkninger til vandel fra politiet på styrer og stedfortreder. Sosialtjenesten skal uttale seg.

Vurderinger

Styrer og stedfortreder har bestått kunnskapsprøve om alkoholloven – salg. Vi har mottatt uttalelse fra politiet som ikke har bemerkninger til styrer eller stedfortreder. Vi har mottatt uttalelse fra NAV Sosialtjenesten som ikke anbefaler å innvilge salgsbevilling ved hjemlevering.

Med bakgrunn i Alkoholloven 1-7d har kommunen frihet til å utforme egen lokal alkoholpolitikk. Lovens formål er i størst mulig utstrekning å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære.

Kommentar til loven:

Alkoholloven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Innenfor disse rammene er kommunene tillagt et betydelig ansvar og en stor frihet til å utforme sin egen lokale alkoholpolitikk. Den kommunale frihet er større på dette området enn på de fleste andre områder. En konsekvens av dette er at den norske alkoholpolitikken i stor grad er avhengig av hvilken politikk kommunene fører.

<https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/alkoholloven#%C2%A7-1-7d.-kommunal-alkoholpolitisk-handlingsplan>

Det skal avgjøres politisk om salgsbevilling skal innvilges. Uttalelsen fra NAV, sosialtjeneste skal vektlegges.

Konklusjon

Søknaden er tilstrekkelig opplyst. Med bakgrunn i vedlegg til søknaden og uttalelser vi har mottatt i saken kan søknaden enten:

1. Avslås
2. Innvilges

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m v §§ 1-4 a og b, 1-7 a,b,c,d,

Merknad til forskrift av 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk m v §11-2 og Forvaltningslovens bestemmelser

Hole kommunes alkoholpolitiske handlingsplan.

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Lill Englund	24.04.2020	FA - U60	20/786

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
011/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
014/20	Formannskapet	PS	13.05.2020

Søknad om salgsbevilling for alkohol - netthandel - Lokalbrygg AS

Rådmannens forslag til vedtak

Levekårsutvalget anbefaler formannskapet å fatte ett av følgende vedtak:

1. Avslag - NAV Sosialtjenestens uttalelse tas til følge.
2. Innvilges - Se bort fra NAV Sosialtjenestens uttalelse.
  1. Lokalbrygg AS, org.nr. 924 455 500, innvilges salgsbevilling for alkoholholdig drikk med høyest 4,7 % vol., ved hentepunkt eller hjemlevering i Hole kommune.
  2. Som styrer godkjennes Eirik Petter Tomter f. 02.03.98. Som stedfortreder godkjennes Pia Rødsten Dahlberg, f. 01.06.86.
  3. Salgstid gis som fastsatt i Hole kommunes alkoholpolitiske handlingsplan, og er p.t.:
  4. Bevillingen gis til 30.09.2024 som er fram til utløpet av ny bevillingsperiode 2020 - 2024.
  5. Bevillingsgebyr for år 2020 settes til kr. 1700,-
  6. Alkoholritt alternativ skal være tilgjengelig som del av sortementet.
Hverdager: kl. 08.00 - 20.00. Lørdager og dag før helligdag, unntatt Kr. himmelfartsdag 08.00 - 18.00. Det er forbudt å selge alkoholholdig drikk opp til 4,7 vol % (Gruppe 1) på søn- og helligdager, 1. og 17. mai. (Alkoholovens. § 3-7)
4. Bevillingen gis til 30.09.2024 som er fram til utløpet av ny bevillingsperiode 2020 - 2024.
5. Bevillingsgebyr for år 2020 settes til kr. 1700,-
6. Alkoholritt alternativ skal være tilgjengelig som del av sortementet.

Sammendrag

Lokalbrygg AS, org.nr. 924 455 500, søker salgsbevilling for alkohol, kl. 1 inntil 4,7% vol. ved nettsalg med utlevering i Hole kommune. De har inngått avtale med Posten for utlevering av varer.

Saksopplysninger

Lokalbrygg AS beskriver sitt konsept slik: Lokalbrygg.no er et konsept som skal tilby et bredt utvalg av lokale drikkevarer på nett til Norges befolkning. Dette inkluderer produkter som øl, cider, ingefærøl, og andre drikkevarer. Konseptet er basert på å tilby et stort utvalg av drikkevarer som du ellers ikke får kjøpt i fysiske butikker. Vi ønsker å fremheve Norges sterke kultur for produksjon av drikkevarer

og gi lokale produsenter en helt ny distribusjonskanal som ikke har vært tilgjengelig tidligere. Våre kunder er kvalitetsbevisste personer som aktivt oppsøker spesielle produkter som ikke finnes andre steder. Vi vil på mange måter være et alternativ til vinmonopolet, for alkohol gruppe 1 (inntil 4,7 volumprosent) med et stort utvalg for spesielt interesserte.

Vårt konsept vil fungere på lik linje som tradisjonell netthandel. I Norge finnes det over 150 ølbryggerier som klassifiseres som «småskala» bryggerier. Disse har svært begrenset med kanaler for å selge sine produkter med alkohol gruppe 1 (inntil 4,7 volumprosent). Ved å lage en plattform hvor alle produsenter kan tilby sine produkter, har vi kapasitet til å søke om og betale avgift for kommunal salgsbevilling over hele landet, og derfor tilgjengeliggjøre kvalitetsprodukter for flere.

For å kunne levere alkoholholdig drikk i Hole kommune må de må ha kommunal salgsbevilling i den kommunen de leverer varer. Avtale er inngått med Posten hvor varer kan hentes på Posten eller leveres hjem.

Det er anmodet om uttalelse fra Politiet i forhold til styrer og stedfortreder. Det er anmodet om uttalelse fra NAV, Sosialtjenesten som har følgende uttalelse:

Levering av alkoholholdige drikkevarer på dør i Hole kommune på bakgrunn av netthandel vil bidra til økt tilgjengelighet samt være vanskelig å kontrollere i henhold til alkohollovens krav til kontroll av salg. Økt tilgjengelighet vet man bidrar til økt forbruk. Tilrettelegging for økt forbruk anses fra sosialtjenestens side som uheldig ut fra et barne- og familieperspektiv, samt et mer generelt folkehelseperspektiv. Spesielt gjelder dette de som er i risikozonen for å utvikle skadelig bruk /alkoholavhengighet.

Bakgrunn for saken

For å få innvilget salgsbevilling må styrer og stedfortreder ha bestått kunnskapsprøve om alkoholloven – salg. Det kan ikke foreligge bemerkninger til vandel fra politiet på styrer og stedfortreder. Sosialtjenesten skal uttale seg.

Vurderinger

Styrer og stedfortreder har bestått kunnskapsprøve om alkoholloven – salg. Vi har anmodet om uttalelse fra politiet og venter svar på om de har som ikke har bemerkninger til selskapet, styrer eller stedfortreder. Vi har mottatt uttalelse fra NAV Sosialtjenesten som ikke anbefaler å innvilge salgsbevilling ved hjemlevering.

Med bakgrunn i Alkoholloven 1-7d har kommunen frihet til å utforme egen lokal alkoholpolitikk. Lovens formål er i størst mulig utstrekning å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære.

Kommentar til loven:

Alkoholloven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Innenfor disse rammene er kommunene tillagt et betydelig ansvar og en stor frihet til å utforme sin egen lokale alkoholpolitikk. Den kommunale frihet er større på dette området enn på de fleste andre områder. En konsekvens av dette er at den norske alkoholpolitikken i stor grad er avhengig av hvilken politikk kommunene fører.

Det skal avgjøres politisk om salgsbevilling skal innvilges. Uttalelsen fra NAV, sosialtjeneste skal vektlegges.

Konklusjon

Søknaden er tilstrekkelig opplyst. Med bakgrunn i vedlegg til søknaden og uttalelser vi har mottatt i saken kan søknaden enten:

1. Avslås
2. Innvilges

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m v §§ 1-4 a og b, 1-7 a,b,c,d,

Merknad til forskrift av 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk m v §11-2 og Forvaltningslovens bestemmelser

Hole kommunes alkoholpolitiske handlingsplan

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Håvar Austgard	24.04.2020	FE - 223, FA - C50	20/621

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
012/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
016/20	Formannskapet	PS	13.05.2020

Søknad om støtte til Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS

Rådmannens forslag til vedtak

Formannskapet støtter med kr 75 000 over Formannskapetets disposisjonskonto. Støtten med gis med forbehold om at eierne i Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS bidrar med støtte etter den fordelingen som kommer fram i saken. Saldo Formannskapetets disposisjonsfond er kr 100 000.

Saksopplysninger

Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS søker eierne om støtte til reoperasjon av råteskader i bærende konstruksjoner for Langhuset i Veien Kulturminnepark.

Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS driver utleie av bygningsmasse i Veien kulturminnepark. Bygningsmassen består av museumsbygget og Langhuset.

Langhuset ble bygget i 2004 og åpnet i 2005. Langhuset ble bygget for å synliggjøre det som vi antok var byggeskikk i det tidsrommet langhuset sto (år 0-200). Samtidig ble det ivaretatt en del moderne krav til tidsmessighet for å muliggjøre bruk som forsamlingslokale. Bl.a. er det lagt inn vann, strøm og det er etablert et fullverdig kjøkken.

Bygget har i den tiden det har stått vært gjenstand for løpende vedlikehold og noen større utbedringer for å sikre at bygget fyller sitt formål i mange år fremover;

- Byttet overtak.
- Leirklinet og kalket vegger.
- Drenert rundt hele bygget.

Søknaden er vedlagt.

Eier	Aksjer	Eier-andel	Søkt støttebeløp
Buskerud Fylkeskommune Holding AS	100	31,25%	375 000
Ringerike kommune	80	25%	300 000
Hole kommune	20	6,25	75 000
Ringerikes	67	20,94%	251 280

Sparebanks Kulturstiftelse			
Hønefoss Sparebank	27	8,44%	101 280
Ringerikskraft AS	26	8,12%	97 440
Totalt	320	100%	1 200 000

Vurderinger

Hole kommune har forpliktelser overfor Eiendomsselskapet. Satsningen på Veien kulturminnepark er for felles formidling av kulturhistorie på Ringerike.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Vedlegg:

Søknad om støtte til Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS

Søknad om støtte til Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS

Sendes til:

Buskerud Fylkeskommune Holding AS, post@viken.no (avdeling for kulturarv)

Ringerike Kommune, postmottak@ringerike.kommune.no

Hole Kommune, postmottak@hole.kommune.no

Ringerike Sparebanks Kulturstiftelse, post@fengselet.com

Hønefoss Sparebank, ole.jan@honefossbank.no

Ringerikskraft AS, post@ringerikskraft.no

Kjære eier av Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS.

Veien Kulturminnepark er nå ca 20 år gammelt. Prosjektet ble igangsatt som et felles prosjekt drevet av næringsliv og det offentlige. Målet var å beskrive deler av Ringeriks-historien gjennom oppbygging av et Langhus samt et museum i nær tilknytning til det historiske området som Veienmarka utgjør.

Åpningen av Langhuset på Veigin ble foretatt i 2005. Stedet er valgt som Buskerud fylkes 1000-årssted og er viktig i regional sammenheng. Museet ble ferdigstilt i 2009.

Begge byggene og området rundt har etter dette blitt forvaltet i tråd med museale standarder og i samarbeid med Buskerud Fylkeskommune. (Byggene har blitt leid ut til Stiftelsen Hringariki og siden Stiftelsen Buskerudmuseet.

Langhuset ble bygget etter museale standarder for å synliggjøre det som vi antok var byggeskikk i det tidsrommet langhuset sto. Samtidig ble det ivaretatt en del moderne krav til tidsmessighet for å muliggjøre bruk som forsamlingslokale etc. Bl.a. er det lagt inn vann, strøm og det er etablert et fullverdig kjøkken etc.

Bygget har i den tiden det har stått vært gjenstand for løpende vedlikehold og noen større utbedringer for å sikre at bygget fyller sitt formål i mange år fremover. Det kan nevnes:

- Byttet overtak.
- Leirklinet og kalket vegger.
- Drenert rundt hele bygget.

I 2015 ble taket fornyet. Det gamle taket var ikke lenger tett og vedlikeholdsbehovet til den valgte konstruksjonen ble vurdert som for høy og kostnadskrevende. Det ble valgt et tak av moderne standard, men som gjenspeiler det opprinnelige inntrykk så godt som mulig. Taket ble bekostet av Eiendomsselskapet til en total kostnad på 630.000,- +mva. (det dukket opp flere tegn på fuktproblemer når man reparerte veggene)

I 2018 ble det gjennomført en vurdering av Langhuset (analyse gjennomført av arkeolog Aksel Vilhelm Klausen og vaktmester Arve Wik) som avdekket potensielle råteproblemer knyttet til

bærende konstruksjoner. Etter anbefaling fra undersøkelsen ble det sommeren/høsten 2019 etablert en dreneringsgrøft rundt bygget for å tørke ut jordmassen under bygget. Totalkostnaden på drenering ble kr. 170.000,- som ble bekostet av eiendomsselskapet.

En av anbefalingene i undersøkelsen, etter å ha avdekket fremvekst av sopp rundt bæresøylene i bygget var å gjennomføre en utgraving rundt noen søyler for å kontrollere tilstand. Det ble derfor foretatt en utgraving rundt 4 søyler. Det viste seg da at søylene var sterkt angrepet av råte og hadde mistet vesentlige deler av bæreevnen.

Etter dialog med ingeniør Per Stenbro ble det avklart at bygget med stor sikkerhet ikke ville tåle en skikkelig snøvinter. Frykt for at bærende konstruksjoner skulle svikte/kollapse under et evt sterkt trykk av snø på tak kunne ikke styret sitte å se på. Man vurderte dette som en hastesak og etter å ha konsultert innkjøpsavdelingen i fylkeskommunen gjennomførte vi et forenklet anbud (ikke doffin) hvor man gikk ut til 3 potensielle leverandører med forespørsel om reparasjon og forsterkning av søylene. Etter å ha mottatt tilbud og vurdert disse både mht pris og evne til rask gjennomføring ble Betonmast valgt som leverandør til dette prosjektet.

I samråd med ingeniør Stenbro ble det valgt en løsning som opprettholder det visuelle inntrykk i lokalet, men sikrer at det som er under bakken holder en moderne standard hvor det ikke skades av fukt.

Under arbeidet med søylene ble det avdekket omfattende råteskader på gulv – tilfarere og gulvbord samt et elektrisk anlegg som ikke kan godkjennes etter dagens standarder. Det var ifølge elektriker ei heller godkjent i henhold til daværende forskrifter. Dette bidro til å utvide problemstillingen og dermed øke kostnaden i prosjektet. Det er nå fjernet råteskadede stolper og erstattet med nye fundamenter på 32 søyler.

Problemstillingen med råte på bærende konstruksjoner i bygg av denne type er ikke ukjent. Det viser seg at for eksempel Ullandhaug i Stavanger har hatt et tilsvarende problem hvor man endte

opp med å demontere hele bygget, sette opp nye stolper og montere opp på nytt. Et slik prosjekt har et helt annet kostnadsnivå.

Den samlede kostnaden for hele prosjektet er vurdert til MNOK 1,8. Eiendomsselskapet har i tillegg brukt kr. 170.000,- til drenering og annet vedlikehold i 2019. Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS har vedtatt å bruke av egne midler inntil kr 750.000,- på reparasjon av søyler samt isolasjon og påstøp. Legging av tregulv samt oppretting av det elektriske, mao tilbakestilling til et visuelt inntrykk som tidligere kommer i tillegg. Støpt såle i gulv og sikring av bygningstruktur er nå gjennomført og vi har en basis for å legge ut nye gulvbord tilsvarende de som lå der opprinnelig. I tillegg vil man etablere et godkjent elektrisk opplegg for bygget, hvor blant annet vedlikeholdsarbeid kan gjennomføres uten å skade andre konstruksjoner. Etter gjennomføring av dette prosjektet vil bygget ha den samme fremtreden som tidligere, men "under bakken" vil det tilfredsstillende moderne standarder mht sikkerhet, bæreevne, fare for råte og (reduisert) vedlikehold.

Eiendomsselskapet er ikke økonomisk i stand til å gjennomføre hele denne prosessen i 2020.

Sammen med revisor og regnskapsfører har vi konkludert med at dette vedlikeholdet er fradragsberettiget for mva innenfor de reglene som gjelder i dag. De omsøkte beløp er derfor etter fradrag for mva.

For å sikre mulighet for ferdigstillelse i 2020 samt tilfredsstillende likviditet i eiendomsselskapet ser vi oss derfor nødt til forespørre eierfellesskapet om et samlet tilskudd til dette arbeidet på kr. 1.200.000,-

Forespørselen rettes til den enkelte eier iht registrert egenandel i Eiendomsselskapet.

Eier	Aksjer	Eier-andel	Støttebeløp
Buskerud Fylkeskommune Holding AS	100	31,25 %	375 000
Ringerike Kommune	80	25,00 %	300 000
Hole Kommune	20	6,25 %	75 000
Ringerikes Sparebanks Kulturstiftelse	67	20,94 %	251 280
Hønefoss Sparebank	27	8,44 %	101 280
Ringerikskraft AS	26	8,12 %	97 440
Totalt	320	100,00 %	1 200 000

Av hensyn til gjennomføring ber vi om en så rask behandling som mulig.

Hønefoss, 19.mars 2020

Mvh

Per-Arne Hanssen

Styreleder.

Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Håvar Austgard	14.02.2020	FE - 033	19/2223

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
013/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
008/20	Formannskapet	PS	25.03.2020
	Valgkomiteen	PS	
	Kommunestyret	PS	

Valgordning Hole ungdomsråd og nye vedtekter

Rådmannens forslag til vedtak

Forslag til vedtekter for Hole Ungdomsråd vedtas.

Formannskapet - 008/20

25.03.2020

Møtebehandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK - Formannskapet:

Forslag til vedtekter for Hole Ungdomsråd vedtas.

Sammendrag

Stortinget har vedtatt ny kommunelov. Etter loven har kommuner plikt til å ha et ungdomsråd som medvirkningsorgan. Valgordningen vedtas av Kommunestyret. Forslag til nye vedtekter for Hole Ungdomsråd ligger ved.

Saksopplysninger

Tidligere politisk behandling

Vedtak Kommunestyret 4.11.2019;

1. Vedtektene med valgordning for ungdomsrådet tas opp til revidering før neste skoleår.
2. Fremlagt forslag til valgordning gjelder inntil eventuelle endringer vedtas.

Ungdomsrådet har behandlet administrasjonens forslag til nye vedtekter for Hole Ungdomsråd.

Uttalelse fra Hole Ungdomsråd om forslag til nye vedtekter fra deres møte 11. 02.2020;

Ungdomsrådet har gått igjennom administrasjonens forslag til nye vedtekter for ungdomsrådet. Ungdomsrådet ber om at det tilføyes et punkt om at møteprotokoller skal være åpne for alle på

kommunens side der andre politiske protokoller ligger.

Ungdomsrådet mener dette er gode vedtekter for ungdomsrådet og at de er i tråd med nasjonal veileder for ungdomsråd.

Bakgrunn for saken

Ungdomsrådet har rett til å si sin mening i saker der ungdom er berørt. I Hole har vi hatt ungdomsråd i flere år.

Fra veileder;

Kommunestyret vedtar måten ungdomsrådet blir valgt på, antall medlemmer og varighet. Organisasjoner som representerer ungdom har rett til å fremme forslag om medlemmer til ungdomsrådet og valgordningen. Elevrådet og fritidsklubben er sentrale parter som bør involveres i valget av ungdomsråd. De som blir valgt til ungdomsrådet skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år, og valgperioden for ungdomsrådet skal være inntil 2 år.

Ungdomsuttalelser er viktige fordi;

Ungdom setter andre saker på dagsorden utfra sitt perspektiv.

Uttalelsene kan bidra til treffsikre tjenester og øke trivselen i Hole.

Mandat

Ungdomsrådet er rådgivende for politikerne i Hole i saker der ungdom er berørt. Ungdomsrådet gir uttalelser og har mulighet til å komme med nye ideer til kommunens politiske utvalg og Kommunestyret. Ungdomsrådet kan ta initiativ til å arrangere debatter eller andre arrangement for ungdom.

Nåværende valgordning for ungdomsråd i Hole som utgår ved vedtak av nye vedteker;

Ungdomsrådet har 6 representanter som velges av elevrådet ved Hole ungdomsskole. Valget gjøres samtidig med valg av elevrådet med ett skoleårs varighet. For å gi ungdomsrådet økt kontinuitet velges hvert skoleår 3 nye representanter og 3 representanter fra det forrige ungdomsrådet. Det velges leder, nestleder og sekretær.

Organisering

Ungdomsrådet har en kontaktperson i administrasjonen i Kultur og fritid.

Møtene i Ungdomsrådet foregår i skoletiden på Hole ungdomsskole.

Referatet fra møtet sendes til utvalgsledere i kommunens øvrige politiske utvalg.

Eksempler på saker som ungdomsrådet har jobbet med i Hole;

- Kommentarer til budsjettet for Hole kommune
- Merknader til planer og saker som kulturplan og planforslag for vei og bane
- Ung i Hole debatt – ungdomskultur, ungdomsengasjement og ungdomstilbud
- Samarbeid om arrangement med Hole ungdomsfrivilligsentral
- Deltagelse i BUFT – Buskerud Ungdom Fylkesting
- UngData undersøkelsen

- Barn og unges Kommunestyre

Kostnader

Administrasjonens forslag til vedtekter åpner for møtegodtgjørelse til ungdomsrådets medlemmer i henhold til reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår, arbeidsgodtgjøring m.m. Ungdomsrådet har de siste årene ikke hatt møtegodtgjørelse når møtene har vært i skoletiden på ungdomsskolen.

Helårsvirkning av kostnader for møtegodtgjørelse for Ungdomsrådet er kr 60 000 jfr. reglement for godtgjøring av folkevalgte. Det vil bli utgifter til møtegodtgjørelse for ungdomsrådet fra og med høsten 2020 ved vedtak av de vedlagte vedtektene for ungdomsrådet. Det politiske sekretariatet har ikke budjettert med disse utgiftene i 2020, men vil legge de inn sitt budsjettet for 2021.

Konklusjon

Rådmannen foreslår nye vedtekter og ny valgordning for ungdomsrådet.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Veileder for Ungdomsråd (Bufdir)

Vedlegg:

Forslag vedtekter

Vedtekter for Hole Ungdomsråd

§ 1. Forankring

Hole ungdomsråd er opprettet med hjemmel i kommuneloven §5-12

§ 2. Formål

Hole ungdomsråd er et rådgivende organ for Hole kommune i saker som gjelder barn og ungdom, og skal sikre medvirkning fra ungdom i Hole kommune.

Ungdomsrådet skal jobbe for at Hole skal være en god kommune for barn og unge.

Gi ungdom mulighet for medvirkning i behandlingen av saker til kommunestyre og alle underliggende utvalg.

Ungdomsrådet kan gi råd til den politiske og administrative ledelse.

§3. Funksjon og oppgaver

Hole ungdomsråd skal forelegges saker som gjelder barn og ungdom, herunder budsjett og planer, og har rett til å uttale seg i sakene. Sakene skal legges fram så tidlig at uttalelser fra rådet har mulighet til å påvirke utfallet av sakene. Rådet kan ta opp saker på eget initiativ. Rådet skal inviteres til å delta i høringer og i referansegrupper i planprosesser som faller innenfor rådets arbeidsområde. Saker som primært angår barn- og unge, sendes ungdomsrådet til eventuell uttalelse. Utover dette bestemmer rådet selv hvilke saker det vil uttale seg i.

Møtene i Ungdomsrådet holdes i forkant av Kommunestyret og utvalgenes møterunder. Dette innebærer syv ordinære møter pluss et åpent møte.

§ 4 Behandling av uttalelser

I saker der ungdomsrådet velger å uttale seg, skal kommunestyret og underliggende utvalg ta med uttalelsen som ledd i sin saksbehandling og protokollføring.

§ 5 Ungdomsrådet er et partipolitisk uavhengig organ.

§ 6 Valg og sammensetning

Som medlemmer av ungdomsrådet kan velges personer som bor i Hole kommune i alderen 13 til 19 år.

- Medlemmene i ungdomsrådet skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.
- Hvert enkeltkjønn skal være representert med 40 prosent.

- Ungdomsrådet består av 8 medlemmer og skal ha følgende sammensetning:
  - 4 av medlemmene velges ved alminnelig flertall på et åpent møte. Alle som stiller i møtet som er mellom 13 og 19 år har stemmerett.
  - 4 av medlemmene velges fra elevrådet ved ungdomskolen

Valget gjøres slik at 4 medlemmer står på valg hvert år.

Ungdomsrådet konstituerer seg selv med valg av leder og nestleder.

Medlemmene velges for en periode på to år, 1. august til 31. juli, men med valg hvert år av 4 medlemmer.

§7 Møtegodtgjørelse

Møtegodtgjørelse per møte utbetales i henhold til reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår, arbeidsgodtgjøring m.m.

§8 Endring av vedtektene

Forslag til vedtektsendringer skal behandles av åpent møte, og skal fremmes for ungdomsrådet minst 30 dager før åpent møte.

Det skal være 2/3 flertall i åpent møte for at et forslag til endring av vedtektene fremmes for Kommunestyret. Endringer av vedtektene skal vedtas av Kommunestyret.

§9 Sekretariat

Kultur og fritid er sekretariat for rådet og skal:

bistå rådet med å etablere nødvendig kontakt med kommunale organer

bistå ved valg

være sekretær for utvalgets møter

ansvar for ungdomsrådets framdrift

ansvarlig for opplæring

§ 10 Beslutninger i ungdomsrådet

Ungdomsrådet treffer beslutninger i møter. For å være beslutningsdyktig må minst 50% av medlemmene være tilstede. Ved stemmelikhet har leder dobbelt stemme.

§ 11 Møte og talerett i Kommunestyre og underliggende utvalg

Ungdomsrådets leder eller dens stedfortreder har møte- og talerett i Hole kommunestyre og underliggende utvalg .

§ 12 Møtereferater

Møtereferater fra ungdomsrådet legges ut offentlig på Hole kommunes hjemmeside sammen med møtereferater fra kommunestyret og underliggende utvalg .

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Marthe Hagelsteen	05.02.2020	FE - 033	20/216

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
014/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
	Kommunestyret	PS	

Årsrapport 2019 - Eldrerådet - orienteringssak

Rådmannens forslag til vedtak

Årsrapport for 2019 for eldrerådet tas til orientering.

Saksopplysninger

I forskrift om kommunale fylkeskommunale råd for eldre heter det at: «Rådet skal hvert år utarbeide hver sin årsmelding som skal legges frem for kommunestyret».

Årsrapporten er utarbeidet i samråd med tidligere eldrerådsleder.

Konklusjon

Rapporten legges frem for levekårsutvalget og kommunestyret til orientering.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Forskrift om kommunale råd for eldre

Vedlegg:

Årsrapport 2019 - Eldrerådet

Årsmelding 2019

Eldrerådet i Hole Kommune

Eldrerådet

Eldrerådet har bestått av John Holten (leder) Sigrid Weme (nestleder), Tore Ellingsen, Anne Marie Sørensen, Solveig Raaen, Birger Brevik og Reidun Ludmann.

Varamedlemmer: Gro Veslemøy Svarthoel, Frithjof Rudstaden, Jan Egil Lyng, Erik Weme, Aslaug Nyhus, Svein Høy og Stine Sexe

Eldrerådet har vært hatt seks møter i 2019, fem ganger på Vikstunet og en gang på Herredshuset

Fra 2020 er det et nytt elderråd med nye medlemmer.

Saker som har vært behandlet og aktiviteter i Eldrerådet 2019:

- Eldrerådet har drøftet brukerutvalget for hjemmebaserte tjenester
- Rådet har flere ganger blitt orientert om status i forbindelse med fellesprosjektet for ny vei og bane av tjenesteleder Anne Marit Fuglum.
- Eldrerådet deltok med en representant på Frivilligsentralens årsmøte 2019.
- Rådet har oppnevnt en representant til prosjektgruppa for planlegging av bygging av erstatningsboliger som følge av for fellesprosjektet for vei og bane.
- Rådet har gitt innspill til forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, for personer med funksjonsnedsette og ungdom. Bla. spilte rådet inn at elderråd bør bestå av pensjonister over 65 år.
- Rådet har diskutert henvendelse fra Viltutvalget angående å kunne levere viltkjøtt til sykehjemmets kjøkken. Strengt regler gjorde at dette ikke kom i orden.
- Rådet har sendt innspill til Levekårsutvalget angående reformen «Leve hele livet».
- Eldrerådet arrangerte en vellykket aktivitetsdag for barneskolene på Røyse skole 13. juni 2019.
- Eldrerådet arrangerte «Eldredagen» på Hole bo og rehab. den 30. september 2019.
- Rådet har blitt orientert om budsjett 2020 og budsjettprosessen ved tjenesteleder Anne Marit Fuglum.
- Rådet har fått referert saker til behandling i politiske hovedutvalg av utvalgsleder i alle sine møter. Rådet har drøftet de saker som har vært relevante.
- Rådet har drøftet og vært opptatt av utbyggingen av fiber på Røyse.
- Eldrerådet har drøftet beredskapsplanen og konkludert med at rådet ikke har vært involvert. Tore Ellingsen videreformidlet dette innspillet fra elderrådet til kommunestyret.
- Rådet har bidratt til at brosjyrer om turstier har blitt lagt ut på bla. frivilligsentralen og andre relevante steder.
- Rådet har blitt orientert om livsgledesykehjem og kvalitetsreformen «Leve hele livet» av tjenesteleder Anne Marit Fuglum.
- Rådet har spilt inn forslag til endringer i vedtekter for elderrådet. Vedtektene ble vedtatt 16. desember av kommunestyret og gjelder fra 1.1.2020.
- 14.11.2019 var siste møte for elderrådet 2015 – 2019. John Holten trer av som leder, noe han har vært i 24 år. Nytt elderråd oppnevnes 16. desember i kommunestyret.

Dato:

John Holten
Leder Hole elderråd

Saksframlegg

Saksbehandler	Dok.dato	Arkiv	ArkivsakID
Marthe Hagelsteen	13.03.2020	FE - 033	20/277

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
015/20	Levekårsutvalget	PS	12.05.2020
	Kommunestyret	PS	

Årsrapport 2019 og handlingsplan 2020 - Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - orienteringssak

Rådmannens forslag til vedtak

Årsrapport for 2019 og handlingsplan for 2020 for Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tas til orientering.

Saksopplysninger

I forskrift om kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse heter det at: «Rådet skal hvert år utarbeide hver sin årsmelding som skal legges frem for kommunestyret».

I <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-727> §2 oppgaver, står det følgende:

Rådet skal hvert år legge frem en årsmelding om virksomheten sin. Meldingen legges frem for kommunestyret.

Konklusjon

Årsmelding og handlingsplan legges frem for levekårsutvalget og kommunestyret til orientering.

Vedlegg:

Årsrapport Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne 2019
Handlingsplan for Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne 2020

Årsrapport 2019

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Hole kommune

Rådets sammensetting og møtevirksomhet

Rådet har bestått av disse representantene i perioden 2015-2019:

Politiske oppnevnte representanter:

Leder: Hege I. Fossum (Krf)
Vara: Morten Heggelund (Ap)
Medlem: Atle Haglund (Frp)
Vara: Kristin F. Bjella (Sp)

Brukerrepresentanter:

Nestleder: Tove Botten (LHL)
Vara: Ingen oppnevnt
Medlem: Grethe Hagen (LHL)
Vara: Knut Hagen (LHL)
Medlem: Susanne Øverby
Vara: Ingen oppnevnt

Rådet består av disse representantene etter valget i 2019:

Politiske oppnevnte representanter:

Leder: Hege I. Fossum (Krf)
Vara: Mette Jahn (Ap)
Medlem: Truls Kristensen (Mdg)
Vara: Inger Hauslo (Mdg)

Brukerrepresentanter:

Nestleder: Atle Haglund (NHF)
Vara: Ingen oppnevnt
Medlem: Helen Haavi Johansen (Blindedeforbundet)
Vara: Susanne Øverby (NIFE)
Medlem: Grethe Hagen (LHL)
Vara: Ingen oppnevnt

Rådet konstituerer seg selv med valg av leder og nestleder.

Møtevirksomhet i 2019

Rådet hadde 5 møter i 2019 (januar, mars, juni, august og november).

Rådet utførte i 2019 flere befaringer og kom med innspill til forbedringer av hensyn til universell utforming.

Resten av rapporten følger strukturen i Rådets handlingsplan.

1. Rådets formål

Rådet arbeider etter prinsippet om funksjonshemmedes fulle deltaking og likestilling i samfunnet, i henhold til Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Rådet skal være et samarbeids- og rådgivende organ for Hole kommune i saker som angår funksjonshemmedes behov og interesser.

2. Kommunale saker

Rådet skal se til at brukerne blir ivaretatt i forhold til relevante lover, og at deres erfaringer blir ivaretatt i saks- og planprosesser.

2.1 Rådet holder seg orientert om saker som er under arbeid i kommunen, og bidrar med uttalelser og innspill i aktuelle saker.

Rådet har møter i forkant av kommunens faste utvalg, for å sette seg inn i saker som står på dagsorden, og sende inn råd og innspill når det er aktuelt.

Blant saker som sto på dagsorden i Plan- og miljøstyret, Levekårsutvalget og Formannskapet var det kun kommunens budsjett 2020 som Rådet hadde innspill til i 2019. Rådet har likevel vært aktiv med innspill til andre kommunale saker, høringer og deltagelse i ulike fora.

Saker som Rådet ble orientert om under tre av sine møter i 2019:

- Prosessen med å finne erstatningsboliger pga. flytting i forbindelse med anleggsarbeidet på Fellesprosjektet Ringeriksbanen og ny E16. Hvilke kriterier og vurderinger kommunen legger til grunn. Samhandlingen med FRE16 og hvordan vi skal jobbe videre.
  - Kompetanseplan, tjenesteområde for funksjonshemmede
  - Bruk av velferdsteknologi i kommunen
  - Hole bo- og rehabiliteringssenter og boliger for funksjonshemmede i forbindelse med FRE16, status
  - Tjenesteområdene i kommunen
-

Rådet har deltatt i følgende arbeids- og styringsgrupper

- Atle Haglund var med i styringsgruppen for Kulturplan 2018 – 2024 for Hole kommune.
- Rådet fikk tilbud om å stille med en representant i «Prosjektet habilitering og rehabilitering». Atle Haglund deltok på de møtene hvor det var aktuelt.

Formannskapet, høring kommunebudsjett 2020

I sitt høringssvar til budsjettet kommenterte Rådet at det er områder i Rådmannens budsjettforslag som med fordel kan styrkes, og at kommunen gjør grep for å ivareta de med særlige behov. Med bakgrunn i trange økonomiske rammer i kommunen og det arbeidet som gjøres for å gi gode tjenestetilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne, fremmet ikke Rådet konkrete innspill til Rådmannens budsjettforslag. I Formannskapets budsjett som var ute på høring, ber flertallet om at budsjettet skal oppfylle kravet om 1,75 % driftsresultat. Rådet var bekymret for hvordan det vil slå ut for mennesker med nedsatt funksjonsevne innenfor de ulike tjenesteområdene. Rådet ba om at mennesker med nedsatt funksjonsevne hensyntas, og pekte spesielt på skole inklusiv egnede lokaler for elever med særlige behov, ergoterapi og tjenesteområdet for funksjonshemmede (TFF).

Rådet har i 2019 sendt innspill til følgende kommunale saker:

- Ombygging 1. etg. i Herredshuset:
Rådet ba om at det tas hensyn til tilrettelegging for synshemmede mht. glassflater og andre hindringer.
- Planprosess utvidelse av Hole ungdomsskole:
Rådet deltok i et møte om planprosessen, og bidro med flere innspill muntlig og skriftlig i etterkant med vekt på: trafiksikkerhet; gode kontraster på dører, lyssetting og ledelinjer; plass for rullestol inntil bord i auditoriet; elektrisk døråpner og maks høyde på dørterskel ved ev. branndører mellom gammelt og nytt bygg og stigning inn til bygget i full bredde ved ev. nivåforskjell fra dagens skole og inn til nybygget.

Begrenset høring – revidert forslag til reguleringsplan FRE16 (ekstern høring):

Rådet sendte høringssvar til Fellesprosjektet om at Rådet støtter innspillet i Hole kommunes høringssvar om at det må være rampe opp til perrongen på Sundvollen stasjon i tillegg til trapp og heis. Ved teknisk svikt/strømbrudd/brann er bevegelseshemmede avhengig av en rampe.

2.2 Rådet kan på eget initiativ ta opp saker som det mener er viktige for funksjonshemmede.

Rådet har i 2019 fulgt opp disse sakene:

Belysning inngang Herredshuset

Rådet har i lengre tid arbeidet for at lyset utenfor utgangen mellom bygg 1 og bygg 2 skal være på om kvelden av hensyn til fremkommelighet for ansatte og brukere på kveldstid, og har tidligere forslått at det installeres sensor/sensorpære. Rådet tok dette opp ved to anledninger i 2019.

Handikapinngang Hole kirke

Kirkelig fellesråd legger i samråd med Rådet planer for bygging av en handikappvennlig, planfri inngang på nordsiden av kirken. Rådet godkjente i 2019 plantegning uten håndlist på begge sider (kun den ene siden), fordi hellingen opp til døren blir svak.

3. Tilgjengelighet til friluftsområder

Rådet vil arbeide for økt tilgjengelighet til friluftsområder for allmennheten, med vekt på tilrettelegging for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådet vil peke på den betydningen som friluftsliv, naturopplevelser og bevegelse har for rekreasjon og folkehelse.

3.1 Tilgjengelighet til strandsonen og fjordstier

- 3.1.1 Rådet vil følge opp utarbeidelse av ny tilgjengelig gangvei langs vannkanten fra Garntangen til Paddevika, med utgangspunkt i området ved Garntangen kiosk som et rekreasjonsområde.
- 3.1.2 Kommunen skal gjennomføre et prosjekt for friluft, bl.a. med skilting og tilgjengeliggjøring av strandsonen. Rådet vil følge opp prosjektet for å sikre best mulig tilgang for alle brukergrupper.

Rådet er ikke kjent med at det er noen utvikling i disse to sakene, og har derfor ikke hatt dette på dagsorden i 2019.

Rådet var på disse befaringene i 2019:

- Den tilrettelagt badeplassen på Storøya, og sendte innspill om ujevnheter ved parkeringsplassen
- Tilrettelagt brygge Sundvollstranda, og hadde ingen bemerkninger.

3.2 Merking og tilrettelegging av turløyper i Hole

- 3.2.1 Rådet vil arbeide for at flere turstier i kommunen tilrettelegges for mennesker med nedsatt funksjonsevne¹. Rådet vil spesielt følge opp:
  - avbøtende tiltak for friluftsområder i forbindelse med bygging av ny E16 og Ringeriksbanen
  - kommunens prosjekt for friluft
- 3.2.2 Rådet vil arbeide for merking av turstier og utvikling av kart over nye tilrettelagte turstier i kommunen². Rådet vil spesielt følge opp kommunens prosjekt for friluft for å sikre god merking og informasjon om tilgjengelige friluftsområder.

---

¹ Turstier bør legges til rette med tilgjengelige krakker for hvile, tilgjengelige rasteplasser med bord, og rekkverk eller tau å støtte seg til der det er nødvendig.

² Med merking av turstier og utvikling av kart over turstier i kommunen menes koding for ulik letthetsgrad – inklusiv informasjon om stigningsgrad, lengde og fremkommelighet i forhold til ulike funksjonsnedsettelse og tilrettelagte rastemuligheter. Det er to tilrettelagte turstier med kart i Hole, en på Vik og en på Svensrudmoen.

Rådet er ikke kjent med at det er noen utvikling i disse sakene, og har derfor ikke hatt dette på dagsorden i 2019. Når det gjelder FRE16 og avbøtende tiltak for friluftsområder, avventer rådet videre innspill til reguleringsplanen er vedtatt. Rådet har tidligere tatt opp med kommunen tilgjengelighet til friluftsområder som berøres av FRE16

4. Tilgjengelighet til kultur- og fritidsaktiviteter og kulturminner

Rådet vil arbeide for at alle som ønsker det kan delta i kultur- og fritidsaktiviteter som tilbys i kommunen og besøke kulturminner. Dette innebærer både tilrettelegging av selve aktiviteten og at kulturbygg, kulturminner, idrettsarenaer og andre relevante lokaler er mest mulig tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

- 4.1 Rådet vil i 2019 invitere frivillige lag og foreninger til dialog om tilrettelegging av kultur- og fritidsaktiviteter.

Rådet har ikke hatt kapasitet til å jobbe konkret med dette i 2019.

- 4.2 Rådet vil i 2019 gå på befaring i kultur- og idrettsarenaer, klubbhus, gallerier og atelier.

Rådet var i 2019 på befaring ved klubbhuset til Kjellerberget/Kulturskolen, Scenen på Sundvollstranda, Tyrifjord Golfklubb og Svensrudmoen idrettsanlegg (klubbhuset, garderoben og hallen). Det var ingen hensikt å gå på befaring hos Galleri Klevjer da det ikke er mulig å komme inn i bygget med rullestol og rullator. Det er ingen åpne atelier å besøke i kommunen.

Rapportene fra de enkelte befaringsene inneholder opptil flere påpekninger og innspill til forbedringer. Alle har til dels store hindringer spesielt for bevegelseshemmede.

- 4.3 Kommunen skal gjennomføre et prosjekt for friluft gjennom bl.a. kulturlandskap, med skilting og tilgjengeliggjøring av kulturminner. Rådet vil følge opp prosjektet for å sikre best mulig tilgang for alle brukergrupper.

Rådet er ikke kjent med at det er noen utvikling i disse sakene, og har derfor ikke hatt dette på dagsorden i 2019.

- 4.4 Rådet vil ta initiativ til dialog med kommunen om hvordan kommunens eget kulturtilbud legges til rette for alle uavhengig av deltakernes funksjonsnivå.

Rådet har ikke hatt kapasitet til å jobbe konkret med dette i 2019.

5. Tilgjengelighet til offentlige bygg

Rådet vil påse at offentlige bygninger i kommunen er tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

5.1 Skoler (kommunale og private)

Tilgjengelig for elever med nedsatt funksjonsevne vil ha hovedfokus. Ansatte, foreldre og andre som oppholder seg i bygningene i og utenfor skoletiden vil også ha fokus.

- 5.1.1 Rådet vil i 2019 følge opp innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringene som ble gjennomført i alle skolebygningene i kommunen i løpet av årene 2014-2017.

Rådet har i 2019 hatt dialog med kommunen om tilstand på skolene.

5.2 Barnehager (kommunale og private)

Tilgjengelig for barn med nedsatt funksjonsevne vil ha hovedfokus. Ansatte, foreldre og andre som oppholder seg i bygningene vil også ha fokus.

- 5.2.1 Rådet vil i 2019 følge opp innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringene som ble gjennomført i alle barnehagene i kommunen i årene 2016 og 2017.

Rådet har i 2019 hatt dialog med kommunen om tilstand i barnehagene.

5.3 Kommunale institusjoner og offentlige tjenesteområder innen helse og omsorg

Rådet vil ha fokus på både beboere og andre brukere av tjenestene, besøkende og ansatte.

- 5.3.1 Rådet vil i 2019 gå på befaring i Hole tannklinikk, og følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringene i alle de andre kommunale institusjonene og offentlige tjenesteområdene/tilbudene innen helse og omsorg i årene 2017 - 2018.

Rådet var i 2019 på befaring i Hole tannklinikk, og sendte innspill og påpekninger til Buskerud tannklinikk og fylkeskommunen.

Rådet har i 2019 hatt dialog med kommunen om tilstand i bygningene ved de andre kommunale institusjonene og offentlige tjenesteområdene/tilbudene innen helse og omsorg.

- 5.3.2 Rådet vil i årene framover følge opp flyttingen av Hole bo og rehabiliteringssenter og avdelingen for demente i forbindelse med FRE16.

Rådet har ved flere anledninger drøftet situasjonen.

5.4 Hole Herredshus

Rådet vil ha fokus på alle brukere av bygget.

- 5.4.1 Rådet vil i 2019 følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringen i Herredshuset i 2018.

Rådet har i 2019 hatt dialog med kommunen om tilstand i Herredshuset.

---

6. Tilgjengelighet til næringsarealer

Rådet vil påse at næringsarealer er tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

- 6.1 Rådet vil i 2018/2019 gå på befaring i hoteller, aktuelle campingplasser, spisesteder, bensinstasjoner, senteret og butikker i Hole, samt en befaring i Hønefoss sentrum. Disse stedene skal besøkes i 2019:

- Sundvollen Hotell
- Spar Sundvollen
- Vik Blomster
- Sparebank 1 Ringerike og Hadeland, avdeling Hole
- Hønefoss sentrum i samarbeid med Rådet i Ringerike
- I tillegg er Rådet invitert på befaring i Kuben, som oppfølging av en henvendelse Rådet sendte til senteret i 2018 om hindringer for svaksynte.

Rådet var i 2019 på befaring i næringsarealene i listen ovenfor som ligger i Hole og på Kuben senter i Hønefoss. Befaring i Hønefoss sentrum var det ikke kapasitet til å ha i 2019.

Rapportene fra befaringene inneholder flere påpekninger og innspill til forbedringer, med unntak av rapporten til Spar Sundvollen.

- 6.2 Rådet vil i 2019 følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringer i næringsarealer i 2018.

Det var ikke kapasitet til å følge opp dette i 2019.

- 6.2 Rådet vil følge opp dialogen med gårdeier av Vik Torg om utbedring av skilting av handikapparkering.

Skilting av handikapparkering er tatt med i rapporten fra befaringen i 2018, og er delvis fulgt opp av gårdeier.

7. Tilgjengelighet til private og interkommunale helsetilbud

Rådet vil påse at private og interkommunale helsetilbud i kommunen er tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

- 7.1 Rådet vil i 2019 gå på befaring i Hole medisinske senter, og følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringene på følgende steder i 2018:
- Legene på Sundvollen
  - Hole fysioterapi
  - Ringeriksbadet
  - Badet Helsesenter
  - Actic Hønefoss
  - Stamina Ringerike rehabilitering
-

Rådet var på befaring i Hole medisinske senter i 2019. Rapporten inneholder flere påpekninger og innspill til forbedringer.

Det var ikke kapasitet dette året til å følge opp befaringsene som ble gjennomført i perioden 2018/2019.

- 7.2 Rådet vil på sikt gå på befaring i private institusjoner i kommunen med tanke på tilgjengelighet.

Handlingsplan for Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Hole kommune 2020

Dette er en rullerende plan som oppdateres ved oppstarten av hvert kalenderår.

1. Rådets formål

Rådet arbeider etter prinsippet om funksjonshemmedes fulle deltaking og likestilling i samfunnet, i henhold til Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Rådet skal være et samarbeids- og rådgivende organ for Hole kommune i saker som angår funksjonshemmedes behov og interesser.

2. Kommunale saker

Rådet skal se til at brukerne blir ivaretatt i forhold til relevante lover, og at deres erfaringer blir ivaretatt i saks- og planprosesser.

- 2.1 Rådet holder seg orientert om saker som er under arbeid i kommunen, og bidrar med uttalelser og innspill i aktuelle saker.
  - Rådet har møter i forkant av kommunens faste utvalg, for å sette seg inn i saker som står på dagsorden, og sende inn råd og innspill når det er aktuelt.
  - Rådet ber om møter med ledere for ulike tjenesteområder for informasjon om virksomheten, og dialog om saker fra Rådets handlingsplan.
- 2.2 Rådet kan på eget initiativ ta opp saker som det mener er viktige for funksjonshemmede.
- 2.3 Rådet vil i 2020 invitere til et samarbeidsmøte med Råd for funksjonshemmede i Ringerike kommune.

3. Tilgjengelighet til friluftsområder

Rådet vil arbeide for økt tilgjengelighet til friluftsområder for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådet vil peke på den betydningen som friluftsliv, naturopplevelser og bevegelighet har for rekreasjon og folkehelse.

- 3.1 Tilgjengelighet til strandsonen og fjordstier
  - 3.1.1 Rådet vil følge opp utarbeidelse av ny tilgjengelig gangvei langs vannkanten fra Garntangen til Paddevika, med utgangspunkt i området ved Garntangen kiosk som et rekreasjonsområde.

- 3.1.2 Rådet vil følge opp kommunens prosjekt for friluft, som bl.a. skal jobbe med skilting og tilgjengeliggjøring av strandsonen, for å sikre best mulig tilgang for alle brukergrupper.
- 3.1.3 Rådet vil følge opp den påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringen på badeplassen på Storøya i 2019.

3.2 Merking og tilrettelegging av turløyper i Hole

- 3.2.1 Rådet vil arbeide for at flere turstier i kommunen tilrettelegges for mennesker med nedsatt funksjonsevne¹. Rådet vil spesielt følge opp:
  - avbøtende tiltak for friluftsområder i forbindelse med bygging av ny E16 og Ringeriksbanen
  - kommunens prosjekt for friluft
- 3.2.2 Rådet vil arbeide for merking av turstier og utvikling av kart over nye tilrettelagte turstier i kommunen². Rådet vil spesielt følge opp kommunens prosjekt for friluft for å sikre god merking og informasjon om tilgjengelige friluftsområder.

4. Tilgjengelighet til kultur- og fritidsaktiviteter og kulturminner

Rådet vil arbeide for at alle som ønsker det kan delta i kultur- og fritidsaktiviteter som tilbys i kommunen og besøke kulturminner. Dette innebærer både tilrettelegging av selve aktiviteten og at kulturbygg, kulturminner, idrettsarenaer og andre relevant lokaler er mest mulig tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

- 4.1 Rådet vil invitere frivillige lag og foreninger til dialog om tilrettelegging av kultur- og fritidsaktiviteter.
- 4.2 Rådet vil følge opp kommunens prosjekt for friluft, som bl.a. skal jobbe med kulturlandskap med skilting og tilgjengeliggjøring av kulturminner, for å sikre best mulig tilgang for alle brukergrupper.
- 4.3 Rådet vil ta initiativ til dialog med kommunen om hvordan kommunens eget kulturtilbud legges til rette for alle uavhengig av deltakernes funksjonsnivå.
- 4.4 Rådet vil følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringer gjennomført i følgende kultur- og idrettsarenaer:

---

¹ Turstier bør legges til rette med tilgjengelige krakker for hvile, tilgjengelige rasteplasser med bord, og rekkverk eller tau å støtte seg til der det er nødvendig.

² Med merking av turstier og utvikling av kart over turstier i kommunen menes koding for ulik letthetsgrad – inklusiv informasjon om stigningsgrad, lengde og fremkommelighet i forhold til ulike funksjonsnedsettelse og tilrettelagte rastemuligheter. Det er to tilrettelagte turstier med kart i Hole, en på Vik og en på Svensrudmoen.

- Kirkebygg (2014 og 2017/18)
- Biblioteket (2017)
- Frivilligsentralen (2017)
- Kulturskolen på Kjellerberget (2019)
- Scenen på Sundvollstranda (2019)
- Idretts- og klubblokaler (2019)

5. Tilgjengelighet til kommunale bygg

Rådet vil påse at offentlige bygninger i kommunen er tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter. Dette gjelder alle brukere av bygningene - primærmålgruppen, ansatte, foresatte, pårørende, besøkende og andre som oppholder seg i bygningene.

- 5.1 Rådet vil følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringer gjennomført i følgende offentlige bygg og tilhørende uteområder:
  - Skolene, kommunale og private (2014 – 2017)
  - Barnehagene, kommunale og private (2016 og 2017)
  - De kommunale institusjonene og offentlige tjenesteområdene innen helse og omsorg (2017 og 2018)
  - Herredshuset (2018)
- 5.2 Rådet vil følge opp flytting eller tilpasning av Hole bo og rehabiliteringssenter og nye lokaler til avdelingen for demente i forbindelse med FRE16.
- 5.3 Rådet vil følge opp planleggingen av utvidelse av Hole ungdomsskole for å påse tilgjengelighet til nybygg/modulbygg, og vil ha spesielt fokus på egnede lokaler til elever med tilpasningsbehov og kommende FOT - forsterket opplæringstilbud på ungdomsskolen.

6. Tilgjengelighet til private og interkommunale helsetilbud o.a.

Rådet vil påse at private og interkommunale helsetilbud i kommunen er tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

- 6.1 Rådet vil følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringene i de private og interkommunale helsetilbudene:
    - Fastlegene og fysioterapi (2018 og 2019)
    - Helsesenteret (2018)
    - Stamina Ringerike rehabilitering (2018)
    - Ringeriksbadet og treningsstudio (2018)
  - 6.2 Rådet vil gå på befaring i private institusjoner i kommunen med tanke på tilgjengelighet.
  - 6.3 Rådet vil gå på befaring på Svensrud avfallsanlegg for å se på tilgjengeligheten til vaktbua.
-

7. Tilgjengelighet til næringsarealer

Rådet vil påse at næringsarealer er tilgjengelig for alle, i henhold til relevante lover og forskrifter.

- 7.1 Rådet vil gå på befaring i nærings- og kulturlokalene på Storøya Gård og Sollihøgda tursenter når publikumsrettede tilbud er godt i gang der.
- 7.2 Rådet vil ta initiativ til befaring i Hønefoss sentrum sammen med Råd for funksjonshemmede i Ringerike kommune.
- 7.2 Rådet vil følge opp de innspillene og påpekningene som Rådet sendte inn etter befaringer i publikumsrettede næringsarealer:
  - Butikker (2018 og 2019)
  - Bensinstasjoner (2018)
  - Hoteller og campingplasser (2017-2019)
  - Spisesteder (2018)
  - Kuben Senter Hønefoss (2019, sammen med Råd for funksjonshemmede i Ringerike kommune)

8. Samferdsel, veier og gangveier

Rådet vil påse at kollektivtransport, veier og gangveier er tilrettelagt for funksjonshemmede, med god og trygg tilgjengelighet.

- 8.1 Rådet vil se på fremkommelighet på vinterstid, med lyssetting, brøyting og synlighet på HC-parkeringsplasser³.
- 8.2 Rådet vil følge opp forberedelsene til anleggsarbeidet for FRE16 av hensyn til sikkerheten og fremkommeligheten under anleggsperioden, spesielt av hensyn til synshemmede og bevegelsehemmede.

---

³ God belysning langs veier/fortau og gangveier, på holdeplasser, parkeringsplasser og ved inngangspartier er spesielt viktig for svaksyntes mobilitet og orienteringsevne. Brøyting er spesielt viktig for både svaksyntes og bevegelsehemmedes fremkommelighet. HC-parkeringsplasser må markeres med skilter, fordi markering på asfalt ikke er synlig når det er snødekke.